

Tartu kaasava eelarve 2019 ekspertide koosolekute protokoll

10. mail kell 13–16 ja 22. mail 2019 kell 9.30–12 Spark Demokeskuses.

Ekspertide töös osalesid: Raimond Tamm (abilinnapea), Monica Rand (abilinnapea), Mati Raamat (linnaplaneerimise ja maakorralduse osakonna juhataja asetäitja, linnainsener), Indrek Ranniku (linnaplaneerimise ja maakorralduse osakonna üldplaneeringu- ja arenguteenistuse juhataja), Kunnar Jürgenson (linnavarade osakonna juhataja), Priit Metsjärv (linnavarade osakonna ehitusteenistuse juhataja), Andres Pool (linnamajanduse osakonna juhataja asetäitja), Eda Põldma (linnamajanduse osakonna haljastus- ja puhastusteenistuse juhataja), Veljo Lamp (kultuuriosakonna sporditeenistuse juhataja), Kristin Kägu (arhitektuuri ja ehituse osakonna linnakujunduse vanemspetsialist), Lauri Kikerpill (rahandusosakonna eelarveteenistuse peaanalüütik), Tõnu Leemet (Eesti Maaülikooli tehnikainstituudi teadur), Karin Bachmann (OÜ Kino maastikuarhitekt), Lembit Kalev (valimisliidu Tartu Eest esindaja), Rein Kokk (Keskerakonna fraktsiooni esindaja), Rasmus Haugasmägi (SA Tartu Teaduspark esindaja).

Protokollis: Lilian Lukka (kaasava eelarve projektijuht, avalike suhete osakonna kommunikatsioonijuht).

Idee nimi, idee esitaja, idee esitaja poolt pakutud maksumus	Lühikirjeldus	Ekspertide komisjoni otsus idee jätkamise kohta kaasava eelarve protsessis
TEOSTATAVAD IDEED, JÄTKAVAD KAASAVA EELARVE PROTSESSIS		
Annelinna galerii Ettepaneku esitaja: Mihkel Joala	Tartut peetakse ülikoolilinnaks, aga ka kunsti linnaks. Kunst paistab linnaruumis silma paljudes kohtades: arhitektuuri, skulptuuri ja loomulikult muralismi ehk seinapiltide näol. Seda kunsti saab nautida pea igas linnaosas, aga paljude linlaste kodus, Annelinnas, teda napib. Idee on tuua Annelinna betoonseintele juurde värvi seinakunsti näol ja seda teha moodsaimat tehnoloogiat - spreiprintimist kasutades. Spreiprintimine on Tartus leiutatud tehnoloogia, mis võimaldab kujutada fotorealismi või mistahes kavandit hiigelseintel oluliselt väiksema teostuskuluga, kui seda on käsitsi maalimine ning selle raha eest saab värvi alla päris palju seinu. Seinadeks on Annelinna viie- ja seitsmekorruseliste hoonete otsaseinad, mis asetsevad linnaosa läbival sirgel, suunaga kergliiklusteele ja moodustaksid ühtse hiigelpildi galerii. Kavandid selguvad avalikul kavandi konkursil, kus osalevad kunstnikud preemiaraha nimel ning žüriiks on mõned kunstiteadlikumad Tartu kodanikud.	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid idee tuleb ümber sõnastada selliselt, et ei viidataks konkreetse ettevõttega seotud tehnoloogiaga. Vastavalt kaasava eelarve tingimustele viib võiduidee ellu linnavalitsus. Kui idee võidak rahvahääletuse, peab linnavalitsus korraldama avaliku ja avatud menetluse nii teostuse kui teostaja leidmiseks ja arvestama seejuures, et seinapiltide loomiseks on

		olemas erinevaid tehnoloogiaid.
Vaade rikastab - 100+ peeglit Ettepaneku esitaja: ain	Rohkelt peegleid linnapilti, et mornid, väsinud, räsitud, kössis, tujutud... inimesed muutuksid rõõmsateks, et vaade avarduks, et inimesed näeks rohkem ka ennast; kõrvalt, eesti ja tagant, et inimesed naerataksid enam, et inimesed tunnetaksid - pahatihti on pahatuju peidus fassaadis; järgmises peeglis vaatab sulle vastu hoopis rõõmsam inimene.	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vajab sisu osas täpsustamist.
Loodussäästlike ehitusviiside õppemaja ja vanamaterjali varjupaiga avamine Aleksandri tänaval Ettepaneku esitaja: MTÜ Säästva Renoveerimise Infokeskuse Tartu Ühendus	Avame Tartus Aleksandri tn 41 miljööväärtuslikus puumajas loodussäästlike ja traditsioonilisi ehitusviise tutvustava ja töövõtete harjutamist võimaldava õppemaja, mille juurde kuulub ka vanamaterjali varjupaik väärtuslike ehitusdetailide taaskasutamiseks. Õppemaja tegevus rikastab Tartu linna kultuuripilti ja elukestva õppe võimalusi ning parandab linna ajalooliste hoonete ja linnaosade heakorda. Loodussäästlike ja traditsiooniliste ehitusviiside õppemaja võimaldab pakkuda huvitavaid tegevusi ja toredaid emotsioone tartlastele ja linna külalistele, mõeldes ka Tartu kandideerimisele 2024. aasta Euroopa kultuuripealinnaks. Tartu eripära ja väärtus on ajaloolised linnaosad, mille korrastamisel on hea ja vajalik tunda hoonete ehitamise aegseid materjale ja töövõtteid. Traditsiooniliste ehitusviiside ja -materjalide kasuks räägib lisaks nende ehedusele ja sobivusele ajaloolisesse keskkonda ka loodussäästlikkus ning hea mõju inimese tervisele. Aleksandri tn 41 ilmeka ja detailirohkena säilinud saja-aastane puitmaja ja kinnistu kesklinna lähedal pakub ajastutruud keskkonda Tartus seni puuduvate säästva ehituse praktilise õppe ruumide loomiseks. Restaureeritud põhikonstruktsioonidega õppemajas saab hakata korraldama traditsioonilise puumaja ehitus- ja viimistlusviise tutvustavaid üritusi ja praktilisi koolitusi nii suurtele kui väikestele huvilistele neile teadmiste ja oskuste andmiseks. Ühtlasi saab nende koolituste käigus maja edasi korrastada. Tartu SRIKi eesmärk on kaasava eelarve projekti raames restaureerida Aleksandri tn 41 hoone seina- ja katusekonstruktsioonid ning paigaldada katusekate. See võimaldab hoone õppemajana kasutusse võtta ja koolitustel osalejatega koos õppimise käigus edasi remontida. Samuti kolime ümber Aleksandri 41 suurde kivist kuuri oma taaskasutatava ehitusmaterjali lao selle senisest asukohast, et see vanamaterjali varjupaigana ja õppemaja tegevustes kasutusele võtta. Laos hoiustame peamiselt taaskasutusväärtusega ajaloolist puit- ja kivimaterjali, hoonete detaile, aga ka metallfurnituuri jms.	Idee jätkab kaasavas eelarves. Ehitusluba on hoonel olemas.
Lillemüüjatele ilusad müügipaviljonid Ettepaneku esitaja: Lisette Ervand	Praegused müügipaviljonid Tartu Kaubamaja ees näevad üsna armetud ja ajale jalgu jäänud välja. Igal müüjal on oma kate, millega ennast ja lilli ilmastikuolude eest kaitstakse, kuid kindlasti oleks linnapilt ilusam, kui Kaubamaja esist kaunistaksid ühesugused lilleletid.	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis.

Emajõe koprarada Ettepaneku esitaja: Argo Karo	Emajõe Lodjakoja poolse kaldal Linnaujulast edasi on põnevalt metsik märgala, kus tegutsevad kopravad. Sinna saab linna maale rajada laudteega õpperaja koos platvormidega istumiseks ja looduse vaatlemiseks.	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Emajõe vabaujula kaasajastamine Ettepaneku esitaja: Marti Viilu	Tartu on puhkamiseks väga sobiv linn, kus kohtuvad rohelus ja mõnus linnamaastik. Liikumisteid Emajõe ääres arendatakse, kuid puudub esinduslik rand. Eesmärk on rajada laululavapoolsele kaldale esinduslik rand, kus oleksid korralik tualett, pesemisvõimalused, korralikud riietuskabiinid, turvaline asjade hoiustamise koht. Renoveerida tuleks olemasolevad spordiväljakud ja uuendada vaba aja sisustamise võimalusi nii piknikulaudade, kiikede kui ka treeningmasinatega.	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vajab täpsustusi sisu osas.
Linnaujula kinnikasvava liivaranna korrastamine Ettepaneku esitaja: Argo Karo	Emajõe Lodjakoja poolse kalda Linnaujula liivarand on aastatega kinni kasvama hakanud. Liiva katavad kohati võsa ja kõrkjad. Rand on vaja puhastada.	Idee jätkab kaasavas eelarves. Olemasoleva rannaala korrastamine on teostatav.
Avalik saun Emajõe kaldale Ettepaneku esitaja: Kerttu Kuslap	<p>Tartus läheb sel sügisel lammutamisele Lodjakoja saun, mis on olnud Lodjaseltsi talgulistele ja külaliste teenistuses. Saun, kus tohib päris vihtadega vihelda, kust pääseb otse jõkke end leilijärgselt karastama ja saab talviti jääauku sukelduda. Saunapäeva lõpetuseks võib terrassilt nautida Supilinna varju loojuva päikese värvide mängu.</p> <p>Lodjakoja saunas on olnud viimased 6 aastat sügisest-kevadeni tegutsenud neljapäevane talisuplejate saun, mis on koondanud sauna- ja karastamishuvilisi. Siin on tegutsenud "Bohemian spa", pakkudes saunarituaale, lennukat vihtlemise ja ürtidega koorimise sessioone, harinud ja inspireerinud inimesi sauna müstilise poolega kontakti saama, hoidnud ülal elavat saunapärimust. Maailmafilmi festival peetakse igal aastal just selles saunas ning kostitab kaugeid külalisi eesti saunaga.</p> <p>Sel sügis-talv-kevad hooajal on saunamõnudest osa saanud üle 1000 külalise ja küllastuste arv on tõusutrendis. Saunaaktiivil on suur soov heast jõeäärsest saunast osasaajate hulka veelgi kasvatada ja lisaks talisuplusneljapäevakutele, rituaalisaunadele ja tellitud saunapäevadele korraldada regulaarselt ka naiste saunapäevi, meeste saunapäevi, taliumismõistlusi ning sauna- ja vihtlemiskoolitusi.</p> <p>Seoses uue Lodjakoja ehitusega on uue sauna rajamine otseselt sõltuvuses sellest, kui soodsaks linnale kujunevad hankepakkumised. Küll on suur töö juba tehtud ning kaunis projekt kolmnurksest saunast üles joonistatud, mida oleks patt lasta raisku minna.</p>	Idee jätkab kaasavas eelarves. Seoses lodjakoja projektiga on olemas ka avaliku sauna projekt ja olemas ehitusluba. Sauna valmimisel saavad seda suvisel ajal kasutada ka vetelpäästjad ning talvel talisuplejad.

	<p>Soovime rajada keskkonnasõbralike lahendustega (kompost-tualetid, päikesepaneelid) hubase, puuküttega sauna avalikuks kasutamiseks ning laudisraja, et pääseda jõkke ujuma ka talvistes tingimustes. Algatame saunaklubi, et reguleerida saunakülastust, haldamist, hooldamist ja rahastamist ning tagada igale tartlasele ja külalisele võimalikult lihtne ja soodne sauna broneerimine, soosides rohket saunakasutust ja tervislikke eluviise.</p> <p>Ideed toetavad: Lodjaselts, MTÜ Taliujumine Rahvaspordiks, Bohemian Spa</p>	
<p>Raadi järvele atraktiivne purskkaev Ettepaneku esitaja: Sirje Väli</p>	<p>Ühel aastal oli Raadi järvel kaunis purskkaev vee ja värvide mänguga, siis läks tõenäoliselt rikke ja nii see ka jäi. ERM-is käib väga palju välisturiste ja pea igal õhtul toimub seal ka mingi üritus. Rahvas armastab jalutada sealsetel radadel ja mis oleks veel kaunim kui nautida järvel purskkaevu tuledemängu. Seda nii ERM-is sees viibides kui väljas jalutades.</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves. Kuna Raadi järv kuulub ERMi haldusalasse, siis on küsitud kooskõlastus ka ERM-ilt.</p>
<p>Grillimiskohad Tartu Anne kanali juures Ettepaneku esitaja: Andrei Sepp</p>	<p>Kuna igal inimesel ei ole võimalust linnast välja sõita ja seal nautida päikeselist ilma ja teha grilli, siis minu ettepanek oleks see, et rajada Anne kanali ümber grillimisplatse, kus on paigaldatud grill, istmekohad ja võib olla ka varikatus, et kui peaks vihma sadama, siis ka oleks seal mugav olla. See idee on üle maailma levinud, ja töötab väga hästi.. (selliseid platse on Saksamaal). Pered tulevad välja, teevad grilli ja nautivad häid ilma, samuti ka noored inimesed ei istu kodus, vaid nautivad ilma, õhku. Lisaks võib juurde teha ka võrkpalli platsi, kus saaks võrkpalli mängida.</p> <p>Grillimisplats võib ka teises kohal olla, näiteks kesklinna pargis, kus on kaarsild. Minuarust Tartus ei ole selliseid kohti kus võib grillida. Arvan see on väga hea idee, mis võiks Tartu inimestele väga meeldima. Kahjuks ei osanud maksmust arvutada, kuna ei ole ehitaja ja ei tea, kui palju materjale ega tööjõudu sinna kulub, küll aga - kui idee on tõesti hea ja inimesed hääletavad selle poolt, siis usun, et Tartu linn tegeleb selle arvutusega ja saab teada palju see maksma läheks.</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves. Tuleb leida sobivad asukohad.</p>
<p>Supilinna tiigi tervendamine Ettepaneku esitaja: Asko Tamme</p>	<p>Supilinna tiik on inimtekkeline veesilm linna ääres. Väidetavalt kujunes sinna tiik laululava ehitamise käigus, sealt võeti pinnast nõlva täitmiseks. Oli sellega kuidas oli, praeguseks tiik sellisena tartlasi juba aastakümneid rõõmustanud. Tiigis on elujõuline kahepaiksete (tähnikesilik, tiigikonn ja veekonn) asurkond, arvestatav naerukajakakoloonia, paar-kolm paari lauke, tait ja mõnel aastal pesitseb seal kümnokk-luik. Pidevalt võib tegutsemas näha sinikaelu ja haigruid (nii hõbe- kui ka hallhaigrut). Jää tekke ajal olen seal näinud solberdamas saarmast. Kaladest on vist ainult kokre, teised ummuksisse jäämist ei talu. Oa tänava pikenduse ääres kasvavas võsas pesitsevad ööbikud, mõnel aastal ka kukkurtihased.</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves.</p>

	<p>Talvel on tiik aktiivses kasutuses uisuplatsina, kevadeti näeb vahetevahel ka koolilapsi, kes tulevad sinna mingeid loodusõpetuse ülesandeid lahendama (konnakudu, taimestik). Käiakse nii Tartu Loodusmajast kui lähematest koolidest.</p> <p>Paraku on viimaste aastatega tiigi kinnikasvamine oluliselt kiirenenud. Kas sellel ka mingeid muid põhjusi on peale lihtsa taimestikust tekkinud sette, on raske öelda, aga kui see peaks samas tempos jätkuma, kaob olemasolev veepeegel mõne aasta jooksul. Uisutada enam ei saa, pole ka lindudel enam midagi teha, kaovad varsti ka konnad.</p> <p>Ettepanek kaasavasse eelarvesse on 2020 aastal on tiik korda teha - puhastada laialehisest hundinuiast ja mudast ning veidi süvendada. Sealjuures on peaeesmärk teha tiik korda nii, et ta säiliks kahepaiksete elupaigana. Selleks tuleb osa tiigist umbes meetri sügavuseni ära puhastada, kujundada Kauna tänava pikenduse ja jõeäärse allée poolsetel piiridel madala kaldega kallas, kus vesi varakult soojeneb ja selliselt kahepaiksetele sobib (roheline joon lisatud kaardil). Suurem osa tiigist oleks ühtne veepeegel, avavesi, mis jääb ka uisutamiseks sobima (punasega märgitud ala). Kaardil sinisega märgitud ala jääks siirdealaks vee ja kuiva maa vahel, mitmetele taimedele ja loomadele sobivaks elupaigaks.</p> <p>Alustada eksperthinnangust keskkonnamõju hindamise vajalikkuse kohta, siis teha, kui vaja on, keskkonnamõju hinnang. Järgmisena tiigi puhastamise projekt ja 2020 teises pooles saaks töö realselt ära teha. Kui töödega alustada hilissuvel, on kahepaiksetel aega tööjärje eest ära liikuda ja nad saavad talvituma minna juba puhastatud alale. Tervendatud Supilinna tiik oleks vägagi tartulik loodusobjekt veerand tunni jalutuskäigu kaugusel linnasüdamest, mis elaks oma elu piisavalt metsikult ja samaaegselt atraktiivselt.</p>	
<p>Vaateplatvorm Dendoparki</p> <p>Ettepaneku esitaja: Marti Viilu</p>	<p>Tähtvere dendropark on Tartu Linnamajanduse osakonna hallatav maa-ala, mis asub Eesti Maaülikooli hoonete taga, Tartu laululava ja Emajõe vahelisel alal, mille sissepääs asub Tuglase, Tähtvere ja Herne tn ristmikul laululava juurest Emajõe ranna poole keerates.</p> <p>Dendropark on mitmekülgne vaba aja veetmise koht, mis rajati 1970-ndatel eriilmeliste ja ka haruldaste puude istutamisega Eesti Maaülikooli eestvedamisel. Kõiki istutatuid puid ei ole enam alles, kuid harulduste nimekirjast võib veel üles leida musta kuuse, ameerika haava, paberikase, punase tamme, halli päklikipuu ning kuriili ja ameerika lehise.</p> <p>Umbes samal ajal, kui dendropark rajati, võtsid selle kasutusele ka suusatajad. Dendropargi suusarajad on alguse saanud Eesti kuulsaima rajameistri Arvo Küti käe all. Praeguseks on suusad ja suusatajad nii palju kiiremad, et ka suusaradade profiil on läbinud uuenduskuuri. Dendropargi 1–5 km pikkused suusarajad on hinnatud kui hea profiiliga nii algajatele kui ka</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vajab täpsustamist nii asukoha kui ka vaateplatvormi tehnilise lahenduse osas.</p>

	<p>edasijõudnutele sobivaks harrastuspaigaks. Suvel on rajad kasutusel jooksmiseks või jalutamiseks. Hiljuti dendroparki rajatud disc golf'i park sai kiiresti populaarseks ajaveetmise ja uue spordiala harrastamise kohaks</p> <p>Selle kõige vaatlemiseks tuleks rajada vaateplatvorm, millel on eritasapinnad. Tänu sellele on võimalik muuta vaadeldavaks kogu dendropark ja selle ümbrus. Vaateplatvormi kõrgus võiks olla 22-25m, kuna ümbritsevad puud on 18-20m kõrgused. Vaateplatvorm muudaks inimesi ka aktiivsemaks, kuna sinna juurde ei saa autoga ja peab tegema vähemalt 200m jalutuskäigu. Ümbritsev keskkond on liikumiseks loodud siis on võimalik tornist nähtavat ka lähemalt vaadata. Platvorm võiks olla öösiti valgustatud erinevate värvidega.</p> <p>Hea näite võib tuua Ööbikoru vaatetornist, kus külastajate arv tõusis hüppeliselt tänu vaateplatvormi avamisele aastal 2016.</p>	
<p>1000 uut puud</p> <p>Ettepaneku esitaja: Mihkel Kraav</p>	<p>Tartut on hinnatud roheline linnana, aga see kvaliteet ei säili, kui talle mitte tähelepanu pöörata.</p> <ul style="list-style-type: none"> • On vanu puid, mis on muutunud ohtlikuks ja maha võetud. • On uusehitisi, mille ümbrus on kohatult tühi. • On kohti, kus elamute ja tiheda liiklusega maantee vahel ei ole midagi, mis müra ja tolmu kinni hoiaks... <p>Puude asukohad ja liigid võiks leida Tartu linna elanike ettepanekute põhjal, analoogselt kaasavale eelarvele. Projekti täpsem hind sõltub istutatavate puude suurusel ja tarnijapoolse hoolduse pikkusest.</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves. Linnaruum vajab uut kõrg- ja madalhaljastust, kuid ideed tuleb täpsustada selles osas, et see sisaldaks ka põõsaid. Üksnes puude korral ei ole realistlik leida piisavalt sobivaid kohti. Pakutud summa eest saab hinnanguliselt 200-250 puud.</p>
<p>Kesklinna pargid korda</p> <p>Ettepaneku esitaja: Mare Laansalu</p>	<p>Ehk saaks kaasavaeelarve raames Tartu kesklinna pargialad korda teha. Hetkel Poe tn ja Kaubamaja vaheline park on ilmetu, kulunud, porine, mitte Tartu vääriline park. Samuti Kaubamaja ja Vanemuise vaheline park, mille kohta ma küll lugesin pargi renoveerimisprojekti võitja kohta teavet, aga rohkemat ei midagi. Tartu vajab esindusparki kesklinna nii nagu Põlva tegi ja Elva vist plaanib teha. Samuti võiks ERMi ees oleva pargi võsa puhastada, et see ilus ja uhke maja paistaks maanteele välja ning kutsuks teelt kõrvale pöörama suunaga ERMi poole.</p> <p>Endiselt pakun välja ettepaneku, mis on juba mitu aastat nimekirjas olnud - Toomkiriku torni kujutise valgusjoontega märgistamine. Tartu vajab värskust ja atraktiivsust.</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid ekspertide hinnangul tuleks keskenduda ühele objektile. Ekspertide ettepanekul võiks selleks objektiks valida ERMi lähedal asuva dendropargi heakorrastamise. Ekspertide hinnangul ei saa seda siiski n-ö läbipaistavaks pargiks muuta, kuna tegemist on dendropargiga, kus kasvavad kaitsealused liigid ja haruldused. Kaasava eelarve</p>

		raames saaks sinna rajada korralikud liikumisrajad, valgustuse jmt.
Toomemägi Ettepaneku esitaja: Silja	Toomemäge võiks teha atraktiivsemaks, et rohkem inimesi tahaksid sinna minna ja ka turistidel oleks, mida vaadata. Musumägi ja selle juures olev kivisild lagunevad. Üle 10 aasta tagasi midagi planeeriti just sellega seoses, aga see on jäänud tegemata. Kui silla alla veesilma ehitus on keeruline, võiks korda teha silla ja Musumäe.	Idee jätkab kaasavas eelarves. Põhjalik rekonstrueerimine ei mahu ilmselt ei ajaliselt ega ka rahaliselt kaasava eelarve piiresse. See eeldaks projekteerimist, muinsus- ja keskkonnakaitse eritingimusi ning erinevaid kooskõlastusi. Erinevaid korrastustöid aga saab teha.
Toomemäe Inglise- ja Kuradisilla restaureerimine Ettepaneku esitaja: Karin Rae	Tartu au ja uhkus on vaieldamatult Toomemägi. Pirogovi plats korrastati hiljuti, kuid mööda Lossi tänavat üles liikudes jääb silm puhkama Toomemäe juveelidel - Inglisillal ja Kuradisillal. Uhked Tartu sümbolid on aga unustuse hõlma vajumas - kaunistatud lohaka graffitiga ning puit, millel kõnnitakse on lagunemas (looduslikud tingimused aitavad sellele vaid kaasa). Kohati võib Inglisilda ületades tekkida hirm, et järgmise sammuga jõutakse silla alla palju kiiremini, kui kõrval asuvast trepist minnes. Silla lauad vetruvad taldade all ning lapsevankrid võivad peagi pragudesse kinni jääda. Toomemäe sillad on teada-tuntud lemmikpaigad nii turistidele kui ka kohalikele hobifotograafidele või muidu jalutajaile. Restaureerida võiks sealjuures ka sildade kõrval olevad lagunevad trepid - käsipuud vajavad kinnitamist, trepiastmed on aastatega lohku vajunud, murenenud ning lagunevad vaid edasi.	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid ekspertide hinnangul ei mahu mõlemad objektid kaasava eelarve piirsumma sisse. Ekspertide ettepanek on valida objektiks Inglisild.
Discgolfi harjutuskorvid igasse linnaosasse Ettepaneku esitaja: Andres Viitkar	Discgolf on Eestis üha rohkem populaarsust koguv spordiala. Paraku on Tartus ainuke võimalus seda harrastada Tähtvere dendropargis, mis on suvisel hooajal üsna ülerahvastatud, rääkimata teistest pargikasutajatest. Idee on paigaldada üksikuid discgolfi korve (nn harjutuskorve) mitmetesse kohtadesse üle linna, igasse linnaosasse, et tekiks võimalus harjutada lähiviskeid (puttimist), kuid pakub lisaks treenimisele ka tervislikku ajaviidet. See võimalus looks olukordi, kus mängijal ei ole harjutamiseks iga kord vajadust rajale (dendroparki) minna. Nii saaks kodu piirkonnas treenida ning ühtlasi vähendab see dendropargi raja koormust ja hoiab kokku liikumiseks kuluvat aega. Selliseid harjutuskorve võiks näiteks paigaldada koolide lähedusse, Raadi parki, Kasarmu tänava parki, Anne kanali ja	Idee jätkab kaasavas eelarves. Idee autorile tehti ettepanek liita idee teise discgolfi teemat puudutava ideega.

	Emajõe vahelisele alale, kuid ka lihtsalt tühermaadele. Loomulikult tuleb korvide paigaldamisel arvestada ümbritseva keskkonna ja teiste kasutajatega (valida ohutud ja vähemhäirivad asukohad). Korvi juures võiks olla ka tahvel vm infokandja seda spordiala tutvustava info ning reeglitega. Harjutuskorvide lisamine üle linna loob mõnusaid ja soodsaid ajaveetmise võimalusi värskes õhus kas üksi või väiksemas seltskonnas. Üks korv pakub mitmekesist ja loomingulist tegevust tükiks ajaks ja sobib hästi igas vanuses kasutajale.	
Discgolf rada Ropka parki Ettepaneku esitaja: Remi Punak	Discgolf on Eestis populaarsust koguv spordiala ja hetkel ainuke rada Tartu dendropargis on kevad-, suve- ja sügishooajal ülerahvastatud. Iga discgolfi rada on omanäoline ja pakub harrastajale uusi väljakutseid, mille suunas ennast trenenida. Teise discgolf raja loomine parendab ka noorte vaba aja veetmise võimalusi Tartu teises linnanurgas.	Idee jätkab kaasavas eelarves. Idee autorile tehti ettepanek liita idee teise discgolfi teemat puudutava ideega. Ekspertide hinnangul täismõõtmetes discgolfi rada Ropka parki ei mahu.
Ihaste Spordipargi väljaehitamine Ettepaneku esitaja: Kristjan Karis	Projekti sisuks on Ihaste Spordipargi (E. Wiiralti tänav) väljaehitamine, mis hõlmab endas erinevaid liikumis-, rannamängude- ja piknikualade väljaehitamist või korrastamist, mis on orienteeritud nii lastele ja noortele kui ka eakamatele Tartu linna elanikele. Projekti realiseerumisel tekib Tartu linna omanäoline looduskeskne liikumise- ja vabaaja veetmise ala, mis täiendab ümbritsevaid liikumisradasid ja Tartu Tammiku piirkonda. Ettepanek hõlmab endas alljärgnevat liikumis- ja olmealasid ning tegevusi: 1. Rannaväljakute korrastamine. Ihaste Spordipargi kagunurgas asuvad amortiseerunud rannavolle ja rannatennise väljakud. Väljakute liivakate vajab uuendamist ning täiendamist ning peale kasvanud haljastuse eemaldamist ning liivaala ning muruala eraldamist. Olemasolevad võrgupostid vajavad asendamist tagamaks võimalused erinevate sportvõrkude paigaldamiseks (võrkpalli erinevad kõrgused ja rannatennis). Üldine põhimõte on, et sportlased paigaldavad treeninguteks või harrastuseks väljakutele isiklikud võrgud vastavalt vajadusele. 2. Petangiplatsi rajamine Luuakse spordipargi idaküljele kergkruusal ja peenkruusal põhinev ristkülikukujuline petangi ja erinevate veeremängude plats suuruses 4x15m koos vastavate puitääristega. 3. Trenažööride ala Olemasoleva treeningplatsi kõrvale luuakse pigem jõutreeninguteks vajalik oma keharaskusel toimivate trenažööride ala, maksimaalselt nelja või viie seadmega, mis tagaksid põhiliste lihasgruppide treenituse ning mis oleksid sobilikud vanustele 14+.	Idee jätkab kaasavas eelarves.

	<p>4. Lauatennise ala Spordipargi põhjakülge rajatakse lauatennise ala tartlastele juba tuttava välitingimusteks ja vandaalikindla lauatenniselauaga.</p> <p>5. Looduslikud tegevusalad Projekti teostamisel luuakse ala keskel asuva jalgpalliplatsi ümbrusesse erinevad peamiselt lastele ja noortele suunatud loodusesse sobituvad tegevusalad nagu seiklusrada, loodumängude ala ja maastikuratta ala</p> <p>6. Piknikualad, prügikastid ja pingid Projekti teostamisel luuakse puhke- ja piknikualad spordiplatside juurde. Erinevalt eelprojektist ei ole mõistlik taastada olemasolevat rotundi (vandaalitsemisoht) vaid luua pinkide ja laudadega ala vana rotundi asukohale (kaks varjualusega pinki) ning jalgpalliväljaku juurde vabale murualale (kaks varjualusega pinki). Erinevalt eelprojekti joonisest oleks mõistlik paigaldada pingid mõnevõrra kaugemale lõuna suunal, mis tagaks selle, et jalgpallipall piknikupidajate toidulauale ei lendaks. Alale peab lisaks olemasolevatele prügikastidele lisama piknikuplatside lähedusse keskkonda sobituvad prügikastid ning vajaduse järgi mängualade juurde istepingid.</p> <p>7. Kommunikatsioonid Käesoleva projekti rahaliste piirangute tõttu ei ole tõenäoliselt võimalik ehitada välja eelprojektis kavandatud kogu jooksuringi. Projekti mahtu arvestades peaks teostamisel olema võimalik tagada valgustusposti olemasolu idaküljel asuva rotundialale, kuhu luuakse ka kaameravalvesüsteem ja väline elektrikilp voolu tagamiseks erinevate ürituste läbiviimisel (minimaalne vajadus 32A). Olulisemateks üritusteks on nt. Seiklushundi päevakus ja Ihaste asumipäev.</p>	
<p>Veeriku väljõusaal Ettepaneku esitaja: Karl</p>	<p>Ettepanek luua väljõusaal Veeriku kooli juurde muruplatsile, kus praegu on olemas korvpalli- ja mänguväljak. Leian, et väljõusaali kasutaks ümbruskonna elanikud (Tulbi-Veeriku kvartal, Ravila tn suured paneelkorterelamud ning rohked eramud), kuna läheduses ühtegi teist ei leidu (kõige lähemad Parkmetsas või Tähtvere Spordipargis). Minu nägemuses oleks tegemist lihtsama jõusaaliga, kus võiks olla lõuatõmbekang, rööbaspuud, horisontaalne redel (nõ <i>monkey bar</i>) ja kaldus pink kõhulihaste jaoks. Eeldaks sarnast lahendust nagu sai Pärnusse loodud mõned aastad tagasi ning mille maksumus jäi alla 5000 euro (https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=parnupostimees20150627.2.7.2).</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves.</p>
<p>Ilmatsalu Põhikooli</p>	<p>Detsembris 30-aastaseks saanud Ilmatsalu Põhikoolil on soov luua oma kooli territooriumile</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid</p>

<p>liikumisala</p> <p>Ettepaneku esitaja: Ingrid Sukamägi</p>	<p>õpilasi liikuma innustav aktiivne ala. Koolil ei ole väljaehitatud staadionit, kus oleks võimalik läbi viia erinevaid sportlikke tegevusi. Kooli kehalise kasvatuses tunnid ja spordiringid toimuvad külmemal ajal Tartu Spordile kuuluvas spordihoones, mis asub koolimajast umbes 700 meetri kaugusel. Sobivate ilmadega toimuvad kehalise kasvatuses tunnid kooli territooriumil, kuid võimalused mitmekesise ning turvalise sportimise jaoks puuduvad.</p> <p>Soovime kooli juurde rajada funktsionaalse liikumisala, kus oleksid erinevad tegevusvõimalused. St et saaksime seda kasutada nii aktiivseid vahetunde läbi viies, spordipäevadel kui ka kehalise kasvatuses tundides. Soovime korrastada kooli kõrval asuva pallimänguala, millele paigaldame palli peatavad piirded, rajada kaasaegne mänguväljak kolme erineva pallimängu mängimiseks (korvpall, jalgpall, võrkpall). Kõik liikumisala elemendid arendavad füüsilisi võimeid ning pakuvad võimaluse end proovile panna. Läbi tegevuste saavad lapsed suhelda erinevate vanusegruppidega, teha meeskonnatööd ning läbi selle kogeda eduelamust. Liikumiseväljaku pakkumise esitaja garanteerib toodete ja kogu liikumisala turvanõuetele vastavuse, mis tagab liikumisala otstarbekal kasutamisel turvalisuse nii kasutajatele kui lastevanematele. Kuna Ilmatsalu Põhikooli roheala on avatud ala, saavad valmivat liikumisväljakut kasutada ka kõrval asuva Ilmatsalu lasteaia Lepatriinu lapsed ning õppetöövälisel ajal kõik kogukonna liikumishuvilised inimesed.</p>	<p>vajab täpsustamist. Kindlasti tuleb silmas pidada, et liikumisala peab olema avatud kogukonnale.</p>
<p>Kivilinna kooli liikumispargi rajamine</p> <p>Ettepaneku esitaja: Karin Lukk</p>	<p>Tartu Kivilinna Koolil on suur õueala, mis on hetkel aga vähe kasutatud, sest spordiväljakud vajavad renoveerimist ja suur osa alast on üldse sisustamata. Liikumine ja tervislikud tegevused on Tartu linna üheks olulisemaks prioriteediks. Ka Kivilinna kool toetab seda eesmärki, kuuludes nii Tervist Edendavate Koolide kui ka Liikuma Kutsuvate Koolide võrgustikku. Tartu Kivilinna Koolis õpib üle 900 lapse ja viimaste aastate muutused on lapsed palju õue viinud – nii õues õppimine kui vahetundidel õues olemine on saanud koolielu tavapäraseks osaks. Selleks, et innustada lapsi õues liikuma ning pakkuda ka liikumisõpetuse tundideks põnevaid tegevusi, on äärmiselt hädavajalik rajada kooliõuele liikumispark. Loomulikult ei jääks park üksnes kooli kasutada. Kivilinna kool on avatud territooriumiga ja asub tihedasti asustatud Annelinna piirkonnas, mille elanikud kasutavad juba praegu väga aktiivselt kooliõue väheseid võimalusi liikumistegevusteks õhtuti ja nädalavahetustel – näiteks mängitakse staadionil jalgpalli, kasutatakse olemasolevaid välitreanžööre ja lauateniselaudu, mida kool on juba jõudnud paigaldada. Kooli ümber on maha märgitud ka liikluslinnak, kus kogukonna lapsed käivad õhtuti oma jalgrattasõidu oskusi lihvimas. Liikumispargi rajamisega soovime renoveerida korvpalli- ja võrkpalli väljakuid, rajada ronimis- ja turnimisala, paigaldada</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vajab täpsustamist. Kindlasti tuleb silmas pidada, et liikumisala peab olema avatud kogukonnale.</p>

	juurde välitreneràžööre ja luua väike discgolfi õpperada. Selline park laiendaks märgatavalt Annelinnas elavate inimeste liikumisvõimalusi ehk kasu saaksid sellest nii kooli 900 last, 100 koolitöötajat, samuti lähedal asuvate lasteaedade lapsed ja kindlasti suur Annelinna kogukond.	
Kogukonnale avatud Härma kooli liikumisala Ettepaneku esitaja: Eda Lemberg	Miina Härma Gümnaasiumi ees olev spordiplats on aktiivses kasutuses nii koolipäeval kui ka õhtuti ning puhkepäevadel. Koolivälisel ajal kasutavad spordiväljakut aktiivselt linlased sportliku vaba aja veetmise võimalusena. Koolipäeva jooksul on väljak intensiivses kasutuses vahetundides. Miina Härma Gümnaasium on seadnud eesmärgiks noorte liikumisharjumuste parandamise, oleme liitumas projektiga „Liikuma kutsuv kool“. Meie kooli vahetunnid on muutunud aktiivsemaks ning õueala on avatud koolivälisel ajal kõigile liikuda soovijatele. Eriti populaarne on väljak koolivaheajal ja õhtuti ümberkaudsete spordihuviliste laste seas. Koolivaheagadel on väljak avatud sportida soovijatele kogu päeva. Soovime oma kooliõues pakkuda paremaid võimalusi noortele liikumiseks vahetunnis ja vabal ajal. Kaasava eelarve vahenditest rajaksime kooliõue: <ul style="list-style-type: none"> • kõhulihaste pingi, <i>slackline</i>'i, poomi, venitusseina, ronimisvahendid. • lauatenniselaua. • tartaankattega jooksuraja. Anname oma panuse tartlaste sportimisvõimaluste parandamisse!	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vajab täpsustamist. Kindlasti tuleb silmas pidada, et liikumisala peab olema avatud kogukonnale.
Tartu Katoliku Hariduskeskuse "TÄHTPERE AED" Ettepaneku esitaja: kooli vanematekogu	"Tähtpere aed" on lastele ja linlastele avatud mänguline aed Tähtveres, Katoliku kooli hoovis Oru tn 3. Aia idee on panna liikuma nii tulevased professorid koolimajast kui linlased nn Professorite linnajaost ja kaugemaltki. Aed kaasab läbi mängu teadust ning pakub lastele ja noortele õues ajaveetmiseks nii ennast tõestanud kui uuenduslikke võimalusi. Siin on atraktsioonid, mis ergutavad nutikust ja iseseisvat mõtlemist. On loovust ja koordinatsiooni arendavad turnikad-jooksukad-kõõlukad. On sopistusse peidetud pelgupaigad, kust välja saamiseks läheb tarvis leiutaja leidlikkust. On süvenemisenurgake Tartu väliraamatukogude harupunktiga. On õpetust liigirikkast loodusest enesest ning asukohale omast meelerahu. Teostamisel otsime koostöövõimalusi Tartu Ülikooli liikumislabori, Ahhaa keskuse, Tartu Loodusmaja ja Tähtvere seltsiga. Endise lastehaigla perioodil kujundatud aeda kasutavad täna peamiselt algkooli lapsed, lisaks neile liiguvad läbi aia ka lasteaia- ja eemal asuva põhikooli lapsed, keda on kooliperes kokku ligi 500. Soovime, et aed avardaks Tähtvere linnaosa avalikku ruumi ja kutsuks Toome serval asuvast põnevusest osa saama kõiki ümberkaudseid linlasi.	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vajab täpsustamist. Kindlasti tuleb silmas pidada, et liikumisala peab olema avatud kogukonnale.

	Teeme väikeste professorite aia mänguliseks kogunemiskohaks kõigile Tähtpere liikmetele!	
Peredele vabaaja veetmise võimalus Anne noortekeskuse hoovialale Ettepaneku esitaja: Annika Eller	Ettepanek oleks Anne noortekeskuse hoovile rajada mängu- ja spordiväljak kui ka pikniku ala. Koht, kus Jaamamõisa pered saaksid koos aega veeta. Kuna Anne noortekeskuse hooviala on räämas ja kasutuseta enamuse ajast ja seal pigem käivad alaealised suitsu tegemas, siis võiks hooviala ümber kujundada nii, et seal oleks täiskasvanuid tihedamini.	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vajab täpsustamist
Uue tänava spordiväljak Ettepaneku esitaja: Tartu Aleksander Puškini kooli hoolekogu	Tartu Aleksander Puškini Kooli suurimaks murelapseks on, et õpilastel puuduvad mugavad võimalused sportimiseks värskes õhus. Koolis on ka väikesed klassid hariduslike erivajadustega õpilastele, kes vajavad erilist tähelepanu, tuge ja kaitset. Kehalise kasvatuses tundides mängivad lapsed jalgpalli ja tegelevad kergejõustikuga tühermaal koolimaja läheduses (aadressil Uus 63D). Praegu muruplats on sihtotstarbeta kasutuses, enamasti koertega jalutamiseks, ja on seetõttu viimasel ajal muutunud väga rämpaseks paigaks. Sooviksime näha tühermaa asemel tasandatud pinna ja loodusliku murukattega spordiväljakut (jooksurada, keskel jalgpalliväljak, kaugushüppe liivakast). Otsesed eesmärgid on: <ul style="list-style-type: none"> • kasutada spordiväljakut kooli kehalise kasvatuses tundides ja pärast treeningute korraldamiseks; • luua lisavõimalus sportimiseks ja õuesõppeks Tartu Annike Lasteaia (Anne 9), Anne Noortekeskuse (Uus 56) ja linna lastele; • luua Tartu linna elanikele lisavõimalus sportimiseks õhtusel ajal ja nädalavahetusel; • muuta kesklinnast kolmeminutilise jalgsikäigu kaugusel olev plats atraktiivsemaks ja kasulikumaks. 	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vajab täpsustamist.
Uue tänava mänguväljak Ettepaneku esitaja: Tartu Aleksander Puškini kooli hoolekogu	Tartu Aleksander Puškini Kool osaleb projektis Liikuma kutsuv kool . Vanemate, laste ja õpetajate koostöös tekkis idee õuevahetundide projekti algatamiseks. Alates selle aasta septembrist kooli lastel iga päev üks õuevahetund, mis kestab 45 minutit. Kõigi soov oli, et meie lapsed ei kõsitaks vahetunni ajal nutiseadmetes, vaid kasutaks aega LIIKUDES - joostes, hüpates, ronides ja mängides. Nii on lapsed rõõmsamad ja suudavad algavas tunnis paremini teadmisi omandada. Kahjuks ei ole meie koolil staadionit, aga on piisavalt pinda mänguväljaku projekti jaoks. See on avatud muruplats Uue tänaval (territoorium asub Uue tänava ja ehitiste Uus 63B ja 63C	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vajab täpsustamist.

	<p>vahel), kus saab teha sportlik, liikuma kutsuv ala, et igas vanuses lastel oleks õuevahetundides piisavalt tegevust.</p> <p>Kaasava eelarve vahenditest rajaksime muruplatsile:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ronimis-, rippumisvõimalused (redelid ja võrgud); • jõu- ja tasakaaluharjutuste elemendid (nt lõuatõmbekangid, slackline, astumispakud, madalad poomid); • lauatennise laud <p>Kui meie idee saab teoks, siis saavad meie kooli, Annike lasteaeda, Anne noortekeskuse ja linna lapsed ühe mõnusa vabaaja veetmise koha juurde.</p>	
<p>Mänguväljak / vaba aja ala</p> <p>Ettepaneku esitaja: jaan zadin</p>	<p>Antud piirkonnas puuduvad avalikud laste mänguväljakud, sportimisalad, pargid. Ettepanekuks oleks rajada selline ala Raatuse tänava lõppu vana sõjaväeosa territooriumile. See muudaks piirkonda oluliselt atraktiivsemaks ja lastesõbralikumaks ning seoks ja elavdaks natuke kesklinna ja ERMi vahelist ala. Säilitada saaks olemasolevat asfaltkate ja kõrghaljastuse ning seda parenda. Antud vabaaja ala võiks koosneda mänguväljakust, rulluisu/jooksu rajast ning pikniku alast. Mänguväljakul oleks lisaks tava atraktsioonidele arvestatud ka liikumispuudega lastega (vastavad kiigud, karusellid). Pikniku alal võiks paikneda varjualused ning asuda võiks see mänguväljaku lähistel, sedasi oleks lastel võimalik pidada lihtsasti välisünnipäevaid.</p>	<p>Idee jätkub kaasavas eelarves. Eksperdid pakuvad asukohaks välja Kasarmu 3 krundil asuva ala.</p>
<p>Seiklus- ja tegevusradade rajamine Ilmatsallu</p> <p>Ettepaneku esitaja: Jaanika Palm</p>	<p>Ilmatsalus puudub igale vanusele mõeldud seiklus- ja tegevusrada - aktiivset liigutamisevõimalust pakkuv väljak ning rada, mis läbiks Ilmatsalu punkte. Algaks näiteks koolimajast ning lõpeks matkaraja stardis.</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vajab täpsustamist.</p>
<p>Nutikad ülekäiguradade liiklusmärgid</p> <p>Ettepaneku esitaja: Renar</p>	<p>Tartu linna ülekäigurajad on väga rahuldavas korras pimedas valgustatud. Ülekäigurada võib olla rahuldavalt valgustatud aga vahetult enne ülekäiguradasid äärmiselt pime. Eriti teeb hulluks olukorra vihmane ilm. Välja võiks eraldi tuua võru tänava ülekäiguraja, mis ka puudega ümbritsetud. Lahenduseks oleks pakkuda nutikad ülekäiguradade liiklusmärgid, mis mujal Eestis on kohati kasutust leidnud. Need liiklusmärgid annavad tulede vilkumisega märku ülekäigurajale lähenevates jalakäijatest.</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis. Kaasava eelarve summa eest saab teha 2–3 ülekäiku nutikaks.</p>
<p>Valgustatud jalakäijate ülekäigurajad</p>	<p>Mina kui autojuht, kes on kolinud tagasi Eestisse ja elanud välismaal üle 10 aasta, valgustaksin Tartus ära kõik jalakäijate ülekäigurajad. Lihtsat nii pime on ja enamus ei kannu ju helkurit. See oleks ju hea lahendus autojuhtidele ja jalakäijatele! Ma ausalt ei tea, palju selline asi</p>	<p>Idee jätkab kaasava eelarve protsessis.</p>

Ettepaneku esitaja: Ave	maksab, aga loodan, et see on Tartu linnas teostatav asi-vähemalt kunagi.	
Tõstetud ristmikud Karlovas Ettepaneku esitaja: Aleksandr Heifets	Hoolimata sellest, et Karlovas kehtib 30 km kiirusepiirang, ületavad paljud autojuhid regulaarselt Tähe tänaval kiirust. Kui siiani on nr 9 buss mõnevõrra aeglustanud liiklust Tähe tänava kitsaskohtades, siis selle kadumisega kiiruse ületamine tõenäoliselt kasvab veelgi. Tähe tänav on Karlova jalakäijate liikluse peamine telg ning arvestades kohalike elanike liikumisharjumisi ning piirkonna koole ja lasteaedu, on oluline, et tänav oleks võimalikult jalakäija-sõbralik ja ohutu. Hetkel napib ka ülekäiguradasid. Tõstetud ristmikud ja ülekäigurajad sunniksid sõidukeid vähendama kiirust ning andma teed jalakäijatele. Visuaalselt atraktiivselt kasutatud teekatte tekstuuri ja värvi muutused (nt tänavakivi, tellised või muu tekstuurne materjal) annavad visuaalseid ja heli märguandeid autojuhtidele aladel, mis vajavad erilist tähelepanu ning sunnivad vähendama kiirust. Tõstetud ülekäigurajad võimaldavad samas liikumiskustega jalakäijatel ületada autoteed kõnniteega samal tasemel.	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vaja on täpsustada asukohti.
Sepa-Tähe ristmiku reguleerimine Ettepaneku esitaja: Vera	Sepa-Tähe reguleerimata ristmikul liiklus järjest tiheneb ning ristmiku ületamine on muutunud üsna keeruliseks. Minu tuttavaga juhtuski seal liiklusõnnetus, mis kindlasti oleks ära jäänud kui foorid oleks olemas.	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Lille tänava munakivitee korrastamine Ettepaneku esitaja: Marika Kaubi	Praegu on tekkinud sinna suuri auke, sissevajumisi ning on aja küsimus, millal keegi viga saab. Ühel pool on Loodusmaja, selle taga lasteaed ning teisel pool on noortekeskus. Samuti liiklus on igapäevaselt väga suur ning see munakivitee ei pea sellele enam vastu.	Idee jätkab kaasavas eelarves. Tänav täisrekonstrueerimist ei saa selle eelarve piires teha, kuid korrastustöid saab teha.
Õnne tänava kõnniteede korrastamine Ettepaneku esitaja: Sirje Maad	Kuna pean päris palju mööda Õnne tänava kõnniteel lapsevankriga käima, siis võiks neid küll korda teha.	Idee jätkab kaasavas eelarves. Põhjalikku rekonstrueerimist ei saa kaasava eelarve summa eest ette võtta, aga pisut korrastada saab.
Ujula tänav tolmuvabaks Ettepaneku esitaja:	Tartu kesklinnast algav kergliiklustee, mis viib Kroonuaia sillast Emajõe Lodjakojani ning suundub linnast välja Jõgeva poole, on spordisõprade, noorde emade jt jalutajate hulgas armastatud teelõik. See kõik oleks tore, kui seda ei varjutaks üks asjaolu. Nimelt Ujula tänav alates Lodjakojast kuni Puiestee tänavani. Nimetatud teelõik on auklik, nn treppi sõidetud ja	Idee jätkab kaasavas eelarves, tolmuvaba kate on tehtav.

Andres Olt	väga tolmap. Kergliiklustee eesmärgiks on vähendada liikluskoormust sõiduteedel, motiveerida inimesi kasutama rohkem jalgrattaid ja käima jala, võimaldama teha tervisesporti või jalutada perega linnas välja jms. Kui aga selle kõrval jookseb tolmap sõidutee, siis tervise turgutamise asemel võib mõju olla vastupidine. Tuulevaiksetel päevadel püsib tolm õhus pikalt, mis siis veel siis kui jooksuringilt tulija või lapsevankrit lükkav ema juhtub olema sel lõigul samal ajal Ujula tänaval sõitva autoga. Sama tee äärde ehitatakse parasjagu SA Maarja Küla peremajasid ja vahetus läheduses on Emajõe linnaujula rand. Eelnevat kokkuvõttes teen ettepaneku asfalteerida tolmap Ujula tänav. Ehk aitab see vähendada ka liikluskoormust Puiestee tänaval, mis hommikul tööle ja õhtul töölt koju suunduvatest autodes üksjagu koormatud on.	
Lahenduse leidmine isetekkelistele käiguradadele Ettepaneku esitaja: Erakonna Eesti 200 Tartu piirkond	Linn on pidevas muutumises ja sellega ka inimeste liikumisvajadused. Kohati aastakümneid vana kõnniteedevõrk ei arvesta ei muutunud liikumisvajaduste ega muutunud liikluskorraldusega. Seetõttu jäävad linnapildis silma haljasaladele sisse kõnnitud rajad. Ühelt poolt rahuldavad inimesed sellega oma muutunud liikumisvajadusi kuid teisest küljest muudab selline tegutsemisviis linnapildi koledamaks. Lahendus sellele probleemile on kahetine. Kas tunnistada, et kuskilt on olulised jalgrajad puudu, või nentida, et inimesed kõnnivad ebakorrektselt murul. Esimesel juhul tuleks selle projekti raames need isetekkelised rajad muuta korralikeks käimisteedeks, kusjuures tasub kaaluda erinevaid hinna ja kvaliteedi suhtega lahendusi: katta pinnas kiviplaadidega, muuta tee kruusateeks või tee asfalteerida. Teisel juhul tuleks nende radade kasutamine muuta raskemaks, et praegune omavoliline muru kasutamine lakkaks ja esialgne olukord saaks taastuda (ekstreemsetes olukordades rajada uus haljastus). Loomulik oleks mingisuguste piirete tekitamine, kusjuures ka siin tasub kaaluda erinevaid lahendusi - ennekõike linnapilti kaunistavaid nagu hekid ja peenrad, kuid ka kivitõkked ja metallpiirded. Mitmed rajad jäävad (vähemalt osaliselt) eramaadele (korterühistud), kus linn ei saa omavoliliselt töid teostada, kuid kus ka maa omanikud on tõenäoliselt huvitatud lahenduse leidmisest tekkinud olukorrale. Nendel puhkudel tasub teha koostööd nii lahenduste leidmisel kui töö teostamisel. Teisisõnu oleks tegemist maaomanikele linna eelarvest makstava toetusega (näiteks 75% töö maksumusest). Projekt on mõeldud toetama ja täiendama linna algatust loomaks uut jalg- ja jalgrattateede skeemi ja vastavat strateegiat .	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vajab täpsustamist.
Pori- ja tolmuvalade vähendamine	Tartus on hulgaliselt kohti, kus varasemad investeeringud liikumistaristusse ja haljasaladesse on osutunud linna heakorra parandamise seisukohast poolikuks. Valdavalt on põhjuseks vead	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vajab täpsustamist.

<p>linnaruumis</p> <p>Ettepaneku esitaja: Veiko Sepp</p>	<p>maa-alade detailplaneerimisel ja projekteerimisel - ei ole arvestatud inimeste (sh ka linnahooldusega tegelevate motoriseeritud spetsialistide) liikumiskäitumise mustreid – kasutada/rajada võimalusel otseradasid ja lõigata nurkasid (eriti talvel, mis aga oma mõjudes on aastaringised), vältida halva läbitavusega lõikusid (nt. munakivi, lombid, kett-tökised, trepid, raudteeületusväravad). Tulemuseks on poriseks-tolmuseks tallatud ja sõidetud maapind - dokumentides eesmärgipäraselt roheala, kuid faktiliselt mitte.</p> <p>Enamasti ei nõua olukorra parandamine sellistes kohtades ulatuslikke rekonstrueerimistöid, vaid pigem lihtsamaid sekkumisi: kujunenud oluliste otseradade muutmist kõnni/kergliiklusteedeks; äratallatud murualade (eelkõige nõ servaaladel) asendamine kivisillutisega (munakivi või mingi muu ühtse disainiga lahendus); murualade (osaline) asendamine tõstetud haljastusega või pöösahaljastusega (muuhulgas nurkade lõikamise ennetamiseks); tõkiste (uus must disain) kasutamine võtmekohtades (nt. Kitsal tänaval „MTB laskumisraja“ takistusena); uute lahendustega kaitstud aladel muru/rohukatte taastamine, jms. Eelnevast tuleneb minu ettepanek suunata alustuseks (vajadus on eeldatavalt suurem) kaasava eelarve vahenditest 100 000 eurot liikumistaristusse ja haljasaladesse juba tehtud investeeringute täienduseks (sh ka eraomanike toetamiseks), et saavutada eesmärgipärane tulemus - korrastatum, mugavam, pori- ja tolmuwabam linnaruum.</p>	
<p>Laia ja Vabaduse tn rist</p> <p>Ettepaneku esitaja: Heiti Kaio</p>	<p>Laia tänava ristumise võiks ja saaks teha laiemaks linna maa arvelt, et kaoksid need igapäevased poole kilomeetri pikkused tipptundide ummikud. Laia tänava lõpp saab olla laiem, seda saab laiendada.</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves.</p>
<p>Mäe tänava trepp korda</p> <p>Ettepaneku esitaja: Riho Tamm</p>	<p>Mäe tänava ja Jaama tänava üha kaunimaks muutuva piirkonna ilu, mida sageli kasutatakse Roosi tn kõrval ERMi jalutamiseks, hakkab üha enam riivama lagunev trepp Mäe tänava ja Jaama tänava ristumiskohas. Kordatehtud trepp ja seeläbi rohkem inimesi tänaval sunnivad kindlasti ka majaomanikke jõudu mööda oma hooneid korrastama.</p>	<p>Idee on teostatav, kaasava eelarve piirsumma eest saaks rajada betoontrepi.</p>
<p>Rattaliikluse parendamine</p> <p>Ettepaneku esitaja: Mona Seppern</p>	<p>Rattaliikluse edendamine läbi sõidutingimuste parendamise. Uute jalgrattateede/-radade rajamine ning olemasolevate teede jalgrattasõbralikumaks muutmine (kõrgete äärekivide kaotamine sõidutee ületamiskohtades, sügavate rennide likvideerimine). Kuna Tartusse on tulemas ka uus rattaringi süsteem, oleks vaja ka rattaliikluse tingimusi parendada, et inimesed tunneksid end turvalisemalt ja et uut teenust oleks meeldivam/lihtsam kasutada.</p>	<p>Idee on teostatav, aga vajaks täpsustamist. Idee autorile on tehtud ka ettepanek liituda ideega „Rattateed korda“</p>
<p>Rattateed korda</p> <p>Ettepaneku esitaja:</p>	<p>Tartu on ideaalne väike linn rattaga liiklemiseks. Lisaks on Tartusse on tulemas ka suurepärase rattaringlussüsteem. Kahjuks paljud inimesed näevad siiski pudelikaelana</p>	<p>Idee on teostatav, aga vajaks täpsustamist. Idee autorile on</p>

<p>Andres Nöps</p>	<p>rattateede kahva kvaliteeti ja tähistust. Rattateede tähistus ja kvaliteet tuleks karmi pilguga üle vaadata ja kaasata sellesse ka igapäevaseid rattaga liiklejaid. Teed peavad olema korralikult tähistatud ja võimaluse korral ka füüsiliselt eraldatud sõiduteest. See tagaks julguse ka pühapäevaratturitele (ja autojuhtidele) linnatänavatel rattaga liigelda.</p>	<p>tehtud ka ettepanek liituda ideega „Rattaliikluse parendamine“. Rattateede tähistused ei ole eelarve mõistes investeering, selles osas võiks autor anda tagasisidet linnamajanduse osakonnale.</p>
<p>Ilusam Tartu</p> <p>Ettepaneku esitaja: Mohsen Shourgashti</p>	<p>Tartu on väga ilus linn; seega on väga oluline, et ka iga väike osa oleks sama ilus kui linn tervikuna. Tartu üks unustatud elemente on selle kaitsereevingute ilu. Sõites üle sildade või jalutades Emajõe ääres ning parkides, võib näha paljusid kaitsereevinguid, mis vajavad värvimist. Nende värvkate on väga vana ja seda tuleb uuendada. Soovitan üle kogu Tartu asuvad kaitsereevingud üle värvida, peale mida saab Tartu olema palju õnnelikum ja ilusam, pakkudes samas turistidele ja küllastajatele rohkem mälestusväärseid ja ahvatlevaid vaatepilte. (Ühtlasi saab seda korraldada ja rahastada linnavalitsus ning linna inimesed võivad seda ise harrastustegevusena läbi viia)!</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vajab objektide osas täpsustamist.</p>
<p>Pingid tänavatele</p> <p>Ettepaneku esitaja: Sirle Salmistu</p>	<p>Siinne ettepanek pakub välja idee paigaldada Tartu linna erinevatesse piirkondadesse, sh kõnniteede äärde mugavaid (st seljatugede ja võimalusel ka käetugedega) pinke, kus neid veel pole, aga mille järgi elanikud tunnevad suurt vajadust. Nõnda võiks pinkidega (teatud intervalli järel) ääristada nt Puiestee, Vaksali, Näituse, Ilmatsalu, Puusepa, Kalda tee, Turu, Riia jt pikkade tänavate kõnniteed. Suurepärast eeskujuks pakub Roosi tänav, kus iga mõistliku vahemaa järel on loodud istumisvõimalused. Samuti võiks pinke paigaldada elamupiirkondade olulistesse kohtadesse, et tekiks rohkem põhjust ja võimalusi välja minna. Inimestel on välja minemiseks peamiselt vaja lihtsalt ühte kohta, kus saaks olla. Sageli piisab selleks vaid istumiskohast – pingist, mis oleks parasjagu mugav, et seal olemist nautida ning näiteks ümbritsevat jälgida või tunda end kaasatuna linnasaginas. Pingid võivad olla abiks ka hädavajalikeks puhkepausideks pikemate vahemaade läbimisel, seda eriti eakamate inimeste puhul, kellele ka paarsada meetrit ilma puhkamata võib olla üle jõu käiv. Seni on Tartu linnas ehitatud mitmeid mänguväljakuid ja parke-plate, mis pigem soosivad nooremat elanikkonda. Lisaks on pinkidega täitsa rahuldavalt täidetud kesklinna piirkond. Otsustamiseks, millised tänavad või kohad vajavad kõige enam istumisvõimalusi, tuleks läbi viia ettepanekute kogumine elanikelt ning kogutud andmete analüüs. Selleks pakub häid võimalusi online kaardirakendus (nt sama, kus kogutakse infot ka rattateede kohta), aga ka vahetu suhtlus</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves. Kaasava eelarve piirsumma 100 000 euro eest saaks paigaldada sõltuvalt pingi tüübist ja aluse ehitamise vajadusest 50–100 pinki. Ideekorje korraldamine on hea mõte.</p>

	<p>kodanikega. Et jõuda eakamate inimeste sihtgrupini, tuleks kasutada ka teisi andmekogumismeetodeid. Pinkide välimus (nn disainipingid) ei ole selle idee kontekstis primaarne, vaid tähtis on kasutusmugavus – need peaks olema praktilised ja arvestama inimese ergonoomikaga (nii selja- kui ka käetugedega pingid pakuvad kõige paremat puhkeasendit nii eakatele kui ka noortele). Disain olgu pigem tagasihoidlik ja neutraalne, kuid hind ja kvaliteet olgu tasakaalus. Eesti elanikkond järgib samu trende, mis mujal maailmas – meie rahvastik on kahanev ja vananev. Üksindus ning isoleeritus kui kaasaegne epideemia on tänases ühiskonnas veel väheräägitud teema. Luues võimalusi minna välja ning pakkudes teekondadel puhkekohti, soodustab see nii aktiivset liikumist, värskes õhus viibimist, sotsiaalset kaasatust kui on abiks ka igapäevatoimetuste tegemisel. Eelarves võimaldatud summa eest võiks paigaldada nii palju pinke, kui võimalik.</p>	
<p>Tasuta tänavaraamatukogud Ettepaneku esitaja: Vtartu infokanal</p>	<p>Kui tihti te puutusite kokku sellega, et teie lemmik raamat peale lugemist lihtsalt kogub tolmu riivli peal. Mis sellega teha? Võib paigaldada linnas mitmeid tasuta raamatukogusid, kuhu igaüks saab tuua oma raamatu ning saab ka võtta endale midagi huvitavat. Siiani on palju inimesi, kes eelistavad päris raamatut käes hoida, mitte elektroonilist varianti Iga jäetud raamatu sees võiks olla väike kiri omanikult, kus oleksid mõned toredad sõnad, või väike lugu selle raamatu ajaloost.</p>	<p>Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid vajab täpsustamist asukohtade osas ning selles osas, kuidas antud teenus toimiks.</p>
<p>KAASAVA EELARVE TINGIMUSTELE MITTEVASTAVAD VÕI MITTETEOSTATAVAD IDEED</p>		
<p>Arnold Matteuse mälestusele pühendatud haljasala rajamine Näituse tänava ja Taara puiestee ristmikule Ettepaneku esitaja: Piret Tarto</p>	<p>Minu ettepanek (2016) rajada kauaaegse Tartu linnaarhitekti Arnold Matteuse mälestusele pühendatud plats Näituse tänava ja Taara puiestee ristmikule on leidnud Tartu linnavõimudelt positiivset vastukaja ja toetust. Tartu linn korraldas 2017 ideekonkursi, kuhu laekus erinevaid ja huvitavaid töid. Võidutöö osas oli žürii otsus väga üksmeelne. Seega võib lugeda konkursi väga õnnestunuks. Usutavasti ei kahtle selles keegi, et Arnold Matteuse mälestus väärib linnaruumis jäädvustamist. Nüüd oleks aeg ideekonkursil žüriilt üksmeelse toetuse saanud võidutöö teostada!</p>	<p>Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna hind ületab kaasavaks eelarveks ettenähtud piirsummat mitmeid kordi. Linnavalitsuse prognoosi kohaselt maksab väljaku rajamine üle 1 miljoni euro, mis sisaldab ka projekteerimist ja skulptuuri valmistamist.</p>
<p>Spordiklubi/ujulandise restoran Kaseke asemele</p>	<p>Tähe tänaval asuv endine Kaseke nimeline restoran ei kaunista linnapilti ja mõjub õõvastavalt. Juba aastaid olen mõelnud, et selle hoone asemel võiks olla spordiklubi või ujula, kus Karlovas</p>	<p>Idee ei jätkka kaasavas eelarves, kuna hoone kuulub eraomanikule. Lisaks ei näe kehtiv</p>

Ettepaneku esitaja: Miina Hint	elavad inimesed (samuti ka kaugemalt tulevad) saaksid sportimisega tegeleda.	detailplaneering ette spordiklubi ehitamise võimalust.
Tartu Kunstimaja renoveerimine Ettepaneku esitaja: Raido Randoja	Tartu linna suurim galerii ja kaasaegse Eesti kunsti edendaja, Tartu Kunstimaja, vajab renoveerimist. Maja juures tuleks uuendada eelkõige fassaadi ja interjööri. Uuendatud välimus tõstaks maja mainet ning kutsuks näitusi uudistama rohkem inimesi.	Idee ei jätkka kaasavas eelarves, kuna hoone ei kuulu Tartu linnale.
Tartu Seniormeeste klubi ruumide siseviimistluse remont Ettepaneku esitaja: Lembit Nõps	Tartu Linna Pensionäride Organisatsioon "Kodukotus" Tartu Seniormeeste klubi ruumide, WC-de, Staadioni 48 siseviimistluse remont. Hoone on Tartu Linnavalitsuse omandis ning on suurim säilinud puithoone Eestis. Viimistlus pärineb ilmselt Nõuka ajast ning on üpris nigelas seisus.	Idee ei jätkka kaasavas eelarves, kuna antud hoone puhul ei saa rääkida avalikust kasutusest, mis on kaasava eelarve objekti üheks tingimuseks. Avaliku kasutuse puhul peetakse silmas võimalust igapähe poolt objekti vabalt kasutada, kuid antud ruumides tegutseb Tartu Seniormeeste klubi.
Vaateorn Tartu Raudteejaama veetornist Ettepaneku esitaja: Elina Paševitš	Teeme Tartu vanast veetornist, mis asub raudteejaama lähedal, korraliku vaateorni. Kesklinnas saab minna plasku maja viimasele korrusele, et nautida ilusat linna vaadet. Samas veel üks vaateorn asub ajaloolises toomkirikus, mis asub ka kesklinnas, kuid peale kesklinna on Tartus veel ägedaid linnaosasid, mida oleks väga huvitav linnulennult vaadata. Veetorn asub ideaalses kohas, sest kõrval on ilus ajalooline raudteejaam ja see tähendab, et vaateorn oleks turistide seas väga populaarne. Tartu uus vaatamisväärtus. Kuna Veetorn on ümmargune, võiks sees olla keerdtrepp ja seinapeal maalid, mida inimesed saavad mööda minnes nautida. Saaks ka korraldada pildinäituseid või mingi kuu kunstinäituseid. Tulevikus võiks torni alla tekkida üks väike ja hubane kohvik.	Idee ei jätkka kaasavas eelarves, kuna kaasava eelarve piirsumma 100 000 euro eest ei ole võimalik pakutud ideed ellu viia. Veetorni ümberehitamine nõuaks kindlasti ka projekti, mis on samuti arvestatav lisakulu.
Tartu Eiffeli torn Ettepaneku esitaja: Ruut	Tartul on üks väga korralik maamärk, mis avaneb oma nähtavusega igast ilmakaarest linnale lähenedes. Ja juba mitmete kümnete kilomeetrite kauguselt. Kindlasti paljud on käinud Pariisis ja näinud Eiffeli torni valgusemängu, mida imetelevad teatud kellaaegadel ja tähtpäevadel miljonid turistid ja linnakodanikud. Uhke. Ka meil on midagi sellist, mis vajaks korda tegemist. Kaasaegse valgusinstallatsiooni lisamisega võib imet teha ja sellest võiks saada tõeliselt huvitav vaatamisväärsus -Tartu Teletorn. Nii ehk nii vajab see lähiajal korrastamist, värvimist, remonti. Paneme siis õla alla ja teeme	Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna tegemist ei ole linna omandiga ja kuigi idee puhul võib rääkida teatavast positiivsest mõjust linnakeskkonnale, on selle ettepanekute realiseerimise eelduseks omaniku nõusolek.

	<p>seada seekord uhkemalt ja teeme sellest siis tõeliselt laheda, julge, silmatorkava - samas maitseka vaatamisväärsuse. Sellele oleks vaja korraldada ideekonkurss, miks mitte lausa rahvusvaheline. Teeme ära!</p>	
<p>Emajõe luharaja taastamine</p> <p>Ettepaneku esitaja: Lemmit Kaplinski</p>	<p>Enam kui 10 aastat tagasi rajatud Emajõe luharada viib loodushuvilise jalgsimatkaja linna külje alt Jänese raudteesillast kuni Kärevereni. Rajale jäävad kaunid jõevaated, luhaniitude omapärased taimekooslused ja metsikud väänkasvutihnikud. Tegemist on ainulaadse võimalusega sukelduda otse linnaservast poolmetsikusse loodusesse. Tähtvere valla poolt rajatud rada on tänaseks muutunud läbimatuks. Osalt on teinud oma töö loodus, osalt on rajale kaevatud kraave ja paadikanaleid, mille ületamiseks pole võimalust. Luharada kattub suuresti Emajõe kallasrajaga, so seaduses ettenähtud kaldaosaga, mis peab olema kõigile vabalt liikumiseks avatud. Luharaja taastamisega on võimalus tagada ka seaduses ettenähtud avatud kallasrada. Projekti peamisteks kuluartikliteks on purrete ja peatuskohtade rajamine, õppe- ja infotahvlite paigaldamine ning teavitustegevus, sh kohalike maaomanike seas. Projekti tulemusena avanevad tartlaste võimalused nautida puhast looduskeskkonda Emajõe kaldal, veeta aega tervislikult või sportlikult ning õppida paremini tundma ja hindama piirkonna looduse eripärasid. Lisavõimalusteks on loodusturismi ja nn rohelise klassi kontseptsiooni arendamine. Luharaja taastamisel on ka potentsiaali aidata kaasa kogukondade tugevdamisele. Hea ligipääsetavusega kallasrada on oluline nii jalgsi- kui veematikajatele, loodusturismiga tegelevatele ettevõtetele kui harrastuskalastajatele. Samas on vajalik teavitustöö vastutustundliku looduses viibimise kohta, et tagada kohalike elanike toetus. Projekti käigus on võimalik rakendada vabatahtlikku entusiasmi ja siduda erinevaid ühiskonnagruppe näiteks läbi korrastustalgute. Projektiga ei teki ebamõistlikke püsikuluseid, kuid kindlasti on vaja planeerida ka raja edasise hooldusega seotud vahendeid, mis aga meie hinnangul on saadavat kasu silmas pidades väga õigustatud.</p>	<p>Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna seda ei ole võimalik ellu viia 2020. aasta jooksul, nagu näevad ette kaasava eelarve tingimused. Töö eeldab projekteerimist, kokkuleppeid krundiomanikega, kooskõlastusi, puhkekohtade ja sildade väljaehitamist jne.</p>
<p>Emajõe promenaad</p> <p>Ettepaneku esitaja: Renar</p>	<p>Emajõgi on üks mainekam asi Tartus, mille järgi Tartut tuntakse ja mille üle tartlased uhked on. Emajõe Ülejõe-poolne kallas on saanud omale juba ilusa ilme, kus jalutada, sportida ja lihtsalt puhata. Sama ei saa öelda kesklinna-poolse Emajõe kalda kohta, alates Ujula tänavast kaarsillani ning tigutornist Karlova sadamani. Ilmselgelt ei piisaks selle korrastamiseks ja atraktiivseks tegemiseks 100 000-st eurost, kuid aluse ehk võib panna küll. Seal meeldiks jalutada ja istuda ilusatel päevadel nii linnakodanikel kui ka turistidel ja imetleda Emajõe võlu.</p>	<p>Idee ei jätku kaasava eelarve protsessis, kuna ei ole kaasava eelarve piirsumma 100 000 eurot eest tehtav nagu idee autor ka ise märgib. Eeltöö on tehtud: 2016. aasta lõpus valmis OÜ KINO maastikuarhitektide poolt Võidu silla ja Karlova sadama vahelise</p>

		Emajõe kallasraja eskiis. 100 000 euro eest saaks ellu viia väga väikese osa, mis ei ole kindlasti otstarbekas rahakasutus.
Ujuv aed Emajõe Ettepaneku esitaja: Ragnar Peets	Kevadsuvisügishooajaline ujuv aed Emajõel kus kasvavad söödavad taimed. Kogu toodang peaks minema kodutute toitmiseks, vaeste perede toetamiseks ja alles siis võib pakkuda ülejäänud linnakodanikele müümiseks või tasuta saamiseks. Idee saab inspiratsiooni Mehhiko iidsest veepeal farmimise meetodist: https://www.youtube.com/watch?v=kK0y7nRg8kQ	Idee ei jätkka kaasavas eelarves, kuna selle idee teostus ja hilisem toimimine on väga ebaselge.
Atraktiivne purskkaev Emajõel Ettepaneku esitaja: Ülo Sarap	Rajada Emajõe Atlantise ja Kaarsilla vahelisele alale atraktiivne purskkaev. Kus purskaks mänguliselt nii vesi kui ka värvid.	Laevatatavale vooluveekogule on purskkaevu paigaldamine keerukas ning seda on ka eelnevatel aastatel katsetatud.
Rahinge paisjärve niitmine Ettepaneku esitaja: Tiina Sirge	Tartu linnas asuv paisjärv Rahingel vajaks hooldust. Järve otsas ekstreemspordi keskus ja ujula, kevadel ja suvel kasutab randa kuni 600 inimest päevas. Rahinge külaselts samuti on aktiivne ranna hooldamisel. Keskkonna uuringuteks kuluks 20 000 ja 30 000 järve niitmisele. Endine Tähtvere vald teostas seal töid, nüüd aga sattusime linna alla ja paluksime teie abi, muidu on seal varsti soojärv...	Idee ei jätkka kaasavas eelarves, kuna on juba elluviimisel. Endine Tähtvere vald tellis Keskkonnainvesteeringute Keskuse toel uuringu (https://kik.ee/sites/default/files/5944.pdf), kus on muuhulgas kajastatud ka kahe paisjärve (Ilmatsalu ja Rahinge paisjärv) niitmist. Selle uuringu alusel niidetakse käesoleval aastal Rahinge järve.
Tartu Riviera - tehiskärv Tähtvere dendroparki Ettepaneku esitaja: Jaak Laineste	Probleem: iga tartlane teab, et meil pole ikka veel normaalset kohta, kuhu suvel ujuma minna! Lahendus: rajada uus ilus vabakujuline kunstjärv, näiteks Tartu dendroparki piirkonda. See poleks vaid supluskoht, vaid pakuks ka visuaalset silmailu, looks sobiva koha spordi ja vaba aja veetmise võimalustele, oleks lemmik ajaviitmiskoht suurele osale linlastele, turistidele ning äri arenduse võimalus paljudele ettevõtjatele. Meil on Anne kanal, kuid see on ja jääb oma piirkonna atmosfääri, kvaliteedi ja võimaluste poolest „nõukogude aja“ projektiks. Oluliselt seda parandada on üsna võimatu. Uus järv oleks	Idee ei jätkka kaasavas eelarves, kuna ei ole teostatav ei rahaliselt ega ka ajaliselt.

	<p>kõigepealt rajatud vabama ja inimsõbraliku planeeringuga, arvestades tänapäeva võimalusi, inimeste ootusi ja harjumusi. Järve ümbritseks park, liivarand (mis võib olla ühildatud Emajõe vabaujula rannaga), jalutus- ja jooksurajad, selle keskel võiks olla väike saar. Umbes nagu Botaanikaaias, aga oluliselt suurem. Ümber pargi oleks laste mänguväljakud, lemmikloomade platsid ning piknikukohad. Soojal ajal oleks seal piisavalt ruumi nii vaba aja veetmise kui aktiivsete eluviiside jaoks: ujumiseks, lastele suplemiseks, vettehüppe tornile ja muudeks veespordi aladeks: wake, aerulaud ja paadisõit, väljaspool ujumishooaega ka skautisõit jne. Ettevõtjad saaksid ehitada rannahoone äridega: restoran, kauplused, kohvikud, saunad, võibolla ka ööklubi. Suvel oleks võimalus järve kallakraja juurde rajada täiendavaid pop-up baare, kontserdilava, jaanitule platsi jne. Sellest võib koguneda kogukonnakeskus nii Tähtvere, Supilinna kui mitmete spordiklubide jaoks. Talvel saaks järvele rajada uisuväljaku, järve ümber suusarajad. Mujalt maailmast võib leida kauneid mitmefunktsionaalseid linnajärvi näiteks Zagrebis (Jarun), juba Lõuna-Eestist leiame Elva Verevi, Põlva linna järve ja Otepää Pühajärve, milledele Tartus pole senini väärilist konkurenti. Loomulikult on Tartus vaja hoida ja arendada ka olemasolevaid veesilmu: Emajõe randa ja Anne kanalit, kuid uus järv tõstaks suvise Tartu vaba aja värskes õhus veetmise võimaluste kvaliteedi täiesti uuele tasemele. Järve suurus äärest-äärde võiks olla suurusjärgus 300m, seega ümber järve rada oleks umbes 1 km. See oleks piisavalt suur, et pakkuda nii täispikkuses ujumisradu, kui silmale avarust. Samas jääks ruumi ka ümbritsevale pargile (olemasolev Dendropark), rannahoonele ning parklale, ja oleks väiksem ja hubasem kui Anne kanal, mis on ju mõeldudki kilomeetripikkuseks sõudespordi kanaliks. Et nii suur järv võiks hästi mahtuda Dendropargi alale on näha olemasoleval joonisel. See sobib ka juba 2017.a. kinnitatud üldplaneeringuga. Täpsem järve asukoht, logistika, veesüsteem (näiteks veevahetus Emajõega) jne nõuab mõistagi hoolikat planeerimist. Kaasava eelarve raames oleks võimalik teha ettevalmistavaid töid: arutelud inimestega, projekteerimine koos keskkonnamõtjude hindamise jpm ettevalmistavad etapid kuni ehitushanke korraldamiseni. Ehitustööd vajavad tõenäoliselt omaette rahastust. Üldiselt linna osaks võiks jääda taristu: järve enda kaevamine ja kalda kindlustamine, parklad ja teed. Piirkonna rikkalikuks vaba aja veetmise, spordi ja puhkealaks kujundamine, sh hoonete rajamine võib olla korraldatud ja rahastatud partnerluses eraettevõtjatega.</p>	
<p>Puhkepark raudtee äärde</p>	<p>Tartu linna "Iõikab" ristipidi pooleks kaks joont - Emajõgi ja raudtee. Tahes-tahtmata ei saa me neist poolitajatest üle ega ümber. Seega tuleb olemasolevaga arvestada ning linnakeskkonda</p>	<p>Idee jääb kaasava eelarve protsessist välja, kuna antud</p>

<p>Ettepaneku esitaja: Maido Puna</p>	<p>loogilise jätkuna edasi arendada. Nii Emajõe kui viimastel aastatel ka raudtee ääres on toimunud positiivseid arenguid uute liikumistrajektoride loomisel ja ühendamisel linna liiklusvoogudega. Raudtee äärde on loodud kergliiklusteed koos pinkidega puhkekohtadega. Vaksalist Riia tänava poole, selle alt Maarjamõisa suunas ning üle Riia tn Ropka linnaosa suunas on loomisel järgmised ühendused. Paraku on rajatud kergliiklustee hetkel üsna üheülbaline "triip". Puuduvad suuremad ajaveetmise- ja puhkepaigad. Projekti idee on luua Aparaaditehase lähedusse hetkel ajutise parklana kasutatavale alale puhkepark koos skatepargiga. Pargiala suurus võiks olla ca 40x25m, mis oma olemuselt ei ole ka väga suur. Puhkealal võiks olla maastikuliselt liigendatud pingipesad ja istumisalused, mida ümbritseks haljastus. Skatepargi ala võtaks enda alla ca 10x25m, selle eest saaks viie elemendiga baaslahendusega pargi, mis koos projekteerimise ja geoalusega maksaks ca 20 000 eurot. Aparaaditehase ümbrus on üha suuremas edasiarenduses. Linnakeskkonna rikastamisel aga ei tohiks arvestada ainult autoliiklusega ja selleks pidevalt uute parklate ehitamisega. Piirkonnas liigub väga palju jalakäijaid, lapsi, jalgrattureid, rulatajaid, lastekäruvõtte vanemaid. Praegu ei ole ei kergliiklustee, autode liikumised ja parklaala piisavalt hästi liigendatud. Parklast sisse- ja väljasõitmisel on hakanud tihenema liiklusõnnetused, jalakäijaid sh lapsed liikleavad autodega samadel aladel. Kõik see vajab arusaadavat liiklemise piiritlemist ja selliste alade välja arendamist, mis tagaks turvalisuse. Väike puhkepark piirkonnas oleks selliseks piiritlemiseks sobilik.</p>	<p>asukohale on kavandatud uue tänava ehitus (tegemist on sadamaraudtee koridoriga). Eelnevatel aastatel on see ala korrastatud, ehitatud on kergliiklustee (Riia tänavast kuni Väikese kaareni), paigaldatud valgustus ja puhkepingid. Idees välja pakutud alale aga puhkeparki teha ei saa, kuna see territoorium on mõeldud tänava jaoks.</p>
<p>Välikäimlad avalikele mänguplatsidele Ettepaneku esitaja: Regina Haljak-Mäesaar</p>	<p>Küllastan oma lastega sageli ja väga palju erinevaid Tartu mänguväljakuid. Platsid ise on enamasti tip-top korras, kuid suurim puudujääk on see, et ei ole tualette, mis on vajalikud eelkõige lastele kuid miks mitte ka vanematele. Tihtipeale olen suvisel perioodil märganud, kuidas vanemad oma pisikestega kiiresti põõsa alla jooksevad. Ettepanek olekski Tartu mänguväljakutele paigaldada välikäimlad ning neid ka korralikult hooldada.</p>	<p>Idee ei jätkata kaasava eelarve protsessis. Hooajalised ajutised tualetid ei ole eelarve mõistes investeering ja ei sobitu seetõttu kaasava eelarve tingimustega. Alaline tualett ei mahu eelarvesse.</p>
<p>Kesklinna õueala taastamine Ettepaneku esitaja: Anu Nüümse</p>	<p>Kesklinna õueala kaotati 2010 umbes sellise põhjendusega, et kuna linn ei suutnud tagada selle jõustamist, siis oli lihtsam olemasolev olukord legaliseerida ning paigaldada kesklinna lihtsalt kiirust piiravad märgid. Sellega näiliselt väikese muudatusega said autojuhid eesõiguse jalakäijate, rulatajate, lapsevankrite, puuhobuste jm sõidukite ees. Kesklinn on pärast 2010. aastat muutunud ja seal liigub nüüd palju eri tüüpi liiklejaid, kelle jaoks on autodega eluõiguse pärast konkureerimine igapäevane ebameeldiv väljakutse. Oleks aeg olemasolev olukord taas legaliseerida ning alustuseks võiks paigaldada endist kesklinna õueala jõustavad lilleklombid</p>	<p>Idee ei jätkata kaasava eelarve protsessis, kuna üldised liikluskorralduse muudatused ei ole eelarve mõistes investeering ja ei sobitu seega kaasava eelarve tingimustega.</p>

	<p>jm liiklust reaalselt aeglustavad vahendid. Kaasava eelarve vahenditest saab skematiseerida liikluslahenduse ja korraldada konkursi liiklust aeglustavate kunstiliste objektide tellimiseks.</p>	
<p>Palju turvalisem linn</p> <p>Ettepaneku esitaja: Mohsen Shourgashti</p>	<p>Linnas elavate inimeste turvalisus oleneb muu hulgas ka liiklusmärkide ja märgistuste kvaliteedist. Oleks mõistlikum vaadata seda probleemi jalakäijate vaatepunktist.</p> <p>Tartu on tore ja elav linn, aga see peaks olema ka turvalisima elukeskkonnaga linn. Üks tähtis aspekt on ülekäiguradade märgistus. Paljudel juhtudel on ülekäiguraja märgistus vana, paljud neist on kulunud ja autojuhtidel on neid raske märgata (eriti kui ilm on halb). Ka mõne kooli ja lasteaia ees ei ole sobilikku ülekäigurada, ent see on laste, vanemate ja õpetajate turvalisuse tagamiseks ülioluline. Soovitan vanad ülekäigurajad üle värvida ja teha eri linnaosades uusi ülekäiguradu sinna, kus tarvis. See säästab palju elusid ja ei ole ka eriti kulukas.</p>	<p>Idee ei jätka kaasava eelarve protsessis, kuna ülekäiguradade märgistuste tegemine ei ole eelarve mõistes investering ja ei sobitu seega kaasava eelarve tingimustega. Ülekäikudega tegeletakse jooksvalt. Ettepaneku autoril palutakse anda linnavalitsusele teada probleemsetest kohtades.</p>
<p>Kiiruskaamerad Puiestee tänavale</p> <p>Ettepaneku esitaja: Salme Kulmar</p>	<p>Idee on paigutada tiheda liiklusega Puiestee tänavale kiiruskaamerad või kiirusmõõdikud, et vähendada raskeveokite kiiruse ületamist ja sellest tingitud müra, majade värisemist ja sellega kaasnevat stressi. Kiiruse mõõdikul viitan näiteks mõõdikule, mis on paigutatud Tähe tänavale, TERA kooli lähedale Väike-Tähe tänavas. See oleks tõhus viis kiirust piirangusisesena hoida, kuna kiiruseületamise kohta tuleb Puiestee tänavale elanikelt tihti kaebusi.</p>	<p>Idee ei jätka kaasavas eelarvesse, kuna tegemist ei ole eelarve mõistes investeringuga, vaid igapäevase tegevuskuluga. Kaasava eelarve tingimused eeldavad, et objekt oleks investering. Hetkel on Puiestee tänaval linna sissesõitudel kaks kiiruskaamerat ja neid võiks ka lisada ka mujale Puiestee tänavale. Linnavalitsus kaalub võimalusi paigaldada Puiestee tänavale täiendavad kiiruskaamerad.</p>
<p>Liikluskiiruse rahustamine kesklinnas</p> <p>Ettepaneku esitaja: Illar Leuhin</p>	<p>Liikluskiiruse rahustamine lubatud kiiruseni. Liiklusmärkide järgi on Tartu kesklinna tänavatel (mis on piiratud Lai, Vabaduse pst, Vanemuise ja Toomemäega) kehtestatud piirkiiruseks 20 km/h. Kiiruspiirangud ei ole seatud moe ega kiusu pärast ning kõikide nende taga on eelkõige ohutuse kaalutlus. Millal on keegi viimati näinud sellise kiirusega sõitvaid autosid? Samal ajal kehtib enamikul ristmikest nn parema käe reegel, kuid kui mööda Jakobi tänavat kihutatakse kiirusega 60...70 km/h, ei ole ka see meeles ning vaatamata eesõigusele tasub kesklinna kvartaliti vahelt väljapööt ootajatel kihutajatele teed anda. On tõesti imekspandav, et</p>	<p>Idee ei jätku kaasavas eelarvesse, kuna tegemist ei ole eelarve mõistes investeringuga, vaid igapäevaste tegevuskuludega. Info edastatakse linnamajanduse osakonnale ja kaalutakse ettepanekut.</p>

	<p>suuremaid õnnetusi pole seni juhtunud. Liiklusmärke olevat juhtide arvates liiga palju ning neid üksikuid ja olulisi nad ei märka. Ehk märgatakse liikluskorraldust siis pisut paremini, kui iga paarisaja meetri järel paikneks kollasele alusele paigaldatud meeldetuletusmärk. Supilinnas on küll analoogseid sinisel taustal, kuid ka sellised ei torka silma. Supilinnas, Karlovas, Tammelinnas ja paljudel teistel kvartalisestel tänavatel on liikluspiirang 30 km/h. Kui eelarve võimaldaks, tasuks analoogseid meeldetuletusmärke ka mujale seada, kuid alustada tasuks siiski kesklinnast, kus liigub kõige enam võõraid liiklejaid. Juurde on toodud põhimõtteline skeem kesklinnast. Meeldetuletusmärgil peaks kindlasti olema ka rahvusvaheliselt mõistetav NB! Kollasele taustale aga tasuks välja tuua maksimaalne lubatud liikluskiirus, üldine liikluskord ning näiteks ka parkimise üldine kord.</p>	
<p>Kogre tee läbitavamaks</p> <p>Ettepaneku esitaja: Rihhard Nadel</p>	<p>Kogre teel on lamavate politseinikega liiale mindud. Tänav on korda tehtud muuhulgas selleks, et inimestel oleks mugav Viljandi mnt kaudu Lõunakeskust külastada, aga lamavate politseinikega seda võimalust pärsitakse. Ettepanek oleks olemasolevast kolmest lamavast politseinikust üks alles jätta. Ettepaneku teostumisega ei tohiks kaasneda märgatav liiklusohutuse langus, kuna lühikesel lõigul ei ole niigi võimalust kiirust üles võtta. Lõpptulemuseks on muuhulgas autode vedrustuste säästmine. Maksumus peaks olema minimaalne, eemaldatavad lamavad politseinikud saaksid leida rakendust teistel tänavatel, mis vajavad liikluse rahustamist.</p>	<p>Antud asukoht asub Kambja vallas ja seepärast ei jätka idee Tartu kaasavas eelarves.</p>
<p>Jalaka tänava rekonstrueerimine</p> <p>Ettepaneku esitaja: Irina Tiikmaa Autori pakutav maksumus: 100 000</p>	<p>Jalaka tänavale kõnni- ja jalgrattateede rajamine ning asfalteerimine.</p>	<p>Idee ei jätka kaasavas eelarves, kuna ei ole teostatav kaasava eelarve 100 000 euroga. Jalaka tänava rekonstrueerimine maksab umbes 1 miljon eurot.</p>
<p>Männimetsa tee korrastamine</p> <p>Ettepaneku esitaja: Aavo Visnap (Männimetsa tee elanik)</p>	<p>Mina pakuksin kaasava eelarve rahade eest teha korda Vana-Ihastes Männimetsa tee. Kasutan seda tänavat igapäevaselt ja seega tean sealsetest probleemidest. Tänaval on paigaldatud erinevaid torusid ja seega on korduvalt teostatud kaevetöid. Selle tagajärjel on tänavat paigutatud, kuid kogu ulatuses pole kogu tänava katet uuendatud. Kogu tänava ulatuses on palju auke ja kaevud on vajunud ning liiklemine on päris autot lõhkuv. Suur mure on ka selles, et puudub kõnnitee. Tänav on ise väga kitsas ja jalakäijatel pole turvaline liigelda. Minu soov oleks, kui saaks tänav uue katte ja et ehitataks kõnnitee.</p>	<p>Idee ei jätka kaasavas eelarves, kuna ei ole teostatav kaasava eelarve 100 000 euroga.</p>
<p>Kõnniteede ja</p>	<p>Anne ja Paju tänaval puuduvad kõvakattega kõnniteed ja ülekäigukohad, kus lapsed ohutult ja</p>	<p>Idee ei jätka kaasavas eelarves,</p>

<p>Ülekäiguradade ehitus Anne ja Paju tänavatele</p> <p>Ettepaneku esitaja: Annika Eller</p>	<p>puhtalt liikuda saaksid. Piirkonnas on koolid ja lasteaiad. Ülekäikukohad võiksid olla nt Anne ja Paju, Paju - Uus tn ja Uus tn - Pärna ristmikul. Lastel ja ka teistel jalakäijatel puudub kiirematel hetkedel õigus ristmike ületuseks, sest tööle autodega kiirustajad ei anna teed kuna puudub kohustus. Vihmaste ilmadega kõnnivad nii lapsed kui ka täiskasvanud palju sõiduteel, sest kõnnitee on porine ja vesi koguneb lohkudesse ning lisaks auto teel puudub vihmavee ärajuhtimine.</p>	<p>kuna ei ole teostatav kaasava eelarve 100 000 euroga.</p>
<p>Kõnniteed Oa tänavale</p> <p>Ettepaneku esitaja: Helena</p>	<p>Supilinna ehitatakse üha rohkem maju ning elanike kasvuga tekib ka rohkem jalakäijaid. Mida aga pole, on kõnniteed. Peagi hakkab Oa tänaval ka sõitma liinibuss. Juba praegu peab jalakäija autode vahel laveerima ning eriti keeruline on see talveperiooditi lumega. Autojuhid ei hoia distantsi.</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna juba sel aastal on linnavalitsus rajamas ajutist lahendust jalakäijate olukorra parandamiseks Oa tänaval. Täisrekonstrueerimine ei mahuks kaasava eelarve piirsumma sisse.</p>
<p>Vasara tänavale kõnnitee</p> <p>Ettepaneku esitaja: Remi Punak</p>	<p>Vasara ja Sepa tn ristmikul on mitu lasteaeda/lastehoidu ja vanemad kõnnivad igapäevaselt oma lastega sõiduteel. Vasara tänaval mis eriti talvel on väga kitsaks lükatud. Sepa jalgpallistaadioniga on autode voolavus kordades suurenenud. Probleem hakkab Aardla tänavast kuni Vasara tänava lõpuni.</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna ei ole teostatav kaasava eelarve 100 000 euroga. Kõnniteed saab ehitada koos tänava rekonstrueerimisega.</p>
<p>Nurme ja Vilja tänav jalakäiasõbralikumaks</p> <p>Ettepaneku esitaja: Sirje Väli</p>	<p>Suvel käivituv uus bussiliiklussüsteem viib koolilapsed ja teised reisijad Raadil rohkem liikuma Nurme ja Vilja tänavatele. Kahjuks on need linnaosa kõige kehvemas seisus. Puuduvad kõnniteed, talvel jäised ja lumised. Nurme tänaval on päris mitu kaevukaant, mis tänavaääres jalgikäimise rajal asuvad umbes 20 cm teepinnast sügavamal. Samuti puudub Nurme ja Vahi ristil jalakäijate ülekäigu märgistus. Midagi annaks olukorra paremaks tegemiseks kindlasti ette võtta.</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna ei ole teostatav kaasava eelarve 100 000 euroga. Linnavalitsus vaatab probleemseid kohad üle ja otsib jooksvalt võimalusi olukorra parandamiseks.</p>
<p>Turvalisuse parandamine Jalaka tänaval</p> <p>Ettepaneku esitaja: Leonard Matisen</p>	<p>Pärast ringtee valmimist on oluliselt suurenenud liiklus Jalaka tänava Alasi ja Ringtee vahelisel lõigul. Sellel lõigul on tee suhteliselt kitsas, kõnniteed puuduvad, teeääred on sageli täispargitud, kuna seal on ka rida ettevõtteid. Iga kord hirmuga vaatame kuidas jalakäijad peavad liikuma mööda sõiduteed, ka emad lapsevankritega. Ohtlike situatsioonide on seal küllalt olnud. Kas tõesti ootame millal õnnetused juhtuvad. See koht lausa karjub kõnniteede järele.</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna ei ole teostatav kaasava eelarve 100 000 euroga.</p>
<p>Vaksali tn laiendus Näituse tänavaga</p>	<p>Milleks Vaksali tänavale Näituse tänavalt KOLM paralleelset jalgrattarada, kaks on Vaksali tänaval ja üks piki raudteed vahetult raudtee kõrval. Samas tekivad ikka ja jälle meeletud</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna ristmiku lahendus on</p>

<p>ristumisel Ettepaneku esitaja: Heiti Kaio</p>	<p>järjekorrad tiptundidel, kuna linn ei teinud vaksali poolt tulles ristmikule laiendust Vaksali tänavale. Pole kohanud linnakodanikku, kes oleks rahul hetkel toimiva liiklusskeemiga ja meeletute ummikutega, millised olid enne fooride paigaldamist märksa väiksemad. Informeerisin telefonitsi linnainseneri selle lahenduse puudustest ja tagajärgedest, aga "Heade mõtete linn". Samas on kartograafiliselt seal sama palju ruumi, kui Aardla-Soinaste-Raudtee ristmikel, kus kõik toimib perfektselt.</p>	<p>põhjalikult läbi mõeldud ja hiljuti välja ehitatud. Kergliiklus on Tartus eelistatud liikumisviis.</p>
<p>Riia ristmik kaasaegseks Ettepaneku esitaja: Erna Tamm</p>	<p>Riia ristmikul on kolmes suunas kahekordsed foorid, aga liiklus on tihe, rahvast on palju ja kõik on sunnitud ootama, kuigi tundub, et kõik on väga lähedal. Liiklemise sujuvamaks ja voolavamaks muutmiseks on idee - ehitada tunnelid jalakäijate jaoks:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kaubamaja ja turuhoone vahele 2. kaubamaja ja Kvartali vahele 3. Kvartali ja Tasku vahele <p>Antud idee:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakub avalikku hüve väga paljudele kuna asub Tartu keskmes • on avalikus kasutuses • mõjutab linnaruumi atraktiivses, ratsionaalses ja kaasaegses suunas • moderniseerib linnaruumi • soosib koostööd ja tekitab lisaväärtust ning mitmekesistab linna dimensionaalsust • muudab jalakäijate kui ka sõidukite liikluse sujuvamaks, voolavamaks ja vähendab pingelisust <p>Teostatavus. Eeldan, et kui on võimalik olnud ehitada nii suure süvendiga hooneid nagu Kvartal ja Kaubamaja, siis on ka see idee teostatav.</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna ei ole teostatav kaasava eelarve 100 000 euroga. Objekt maksaks miljoneid eurosid.</p>
<p>Sadamaraudtee avamine kergliiklejatele Ettepaneku esitaja: Ilmar Peeter Part</p>	<p>Sadamaraudtee koridor saab varsti raudteest vabaks ja kaugemas tulevikus on linnal plaanis osa seda koridori kasutada uue sõidutee ja kergliiklustee ehitamiseks. Seni kuni kavandatud teed ei ole aga ehitatud avaneb suurepärane võimalus suhteliselt väikese kuluga luua uus, autoliiklusest täiesti eraldatud ja mõnusa keskkonnaga rohe liikumiskoridor või terviserada raudteetammide peale. Väikese vaevaga ja kuluga oleks võimalik siia sillutada sõelmetest kergliiklustee. Sellist teed saaksid kasutada jalutajad, jooksjad, jalgratturid ja suusatavad. Selliseid teid on ehitatud Tallinnas ja paljudes teistes linnades vanadele raudteetammidele ja võimaldavad linnakeskkonda näha hoopis uue ja ootamatu nurga alt. Vanade raudteetammide eelised on lauged tõusud ja langused, vähe ristumisi sõiduteedega, ja eraldatus autoliikluse heitgaasidest, mürast ja ohtudest. Kuigi on kaugemas tulevikus plaanis</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, sest linnavalitsusel ei ole kindlust, et ideed on võimalik ellu viia järgmisel aastal (2020. aastal) nagu näevad ette kaasava eelarve tingimused. Eesti Raudteel on raudtee ülevõtmise protsess veninud ja võib veelgi venida.</p>

	<p>siia kõvakattega kergliiklusteed ehitada oleks selle idee realiseerimisel võimalik inimestel kohe hakata selle ühenduse võimalusi kasutama.</p> <p>Sadamaraudtee ühenduse enda tähtsust tartlaste jaoks on raske ülehinnata sest olemasoleva raudteeäärse kergliiklustee (Väike Kaare tänava juures) ühendamine Siili tänava kergliiklusteega loob tegelikult Tammelinna, Maarjamõisa, Vaksali, Karlova ja FI linnaosade elanike jaoks uue turvalise ühenduse Emajõega ja Karlova sadamaga ning uue planeeritava promenaadi kaudu ka Sadama kvartaliga, kesklinnaga, Tähtvere spordipargiga, Anne kanaliga, A le Coq spordihoonega, Ihastega, jne. See ühendus seoks omavahel kokku linna kaks liiklusest eraldatud turvalist kergliiklusteede võrku - raudteeäärne ja jõeäärne. See tähendaks, et inimene võiks jalutada või joosta või rattaga sõita või suusatada näiteks Tammelinna Tähtvere spordiparki või Emajõe randa või Jõgeva maanteele või Anne kanalini, või Ihaste metsa ilma, et peaks kordagi autoliiklusega lähestikku kulgema.</p> <p>Sellel ühendusel on potentsiaali muuta paljude tartlaste liikumisharjumusi sest nii laialdane võimalus ohutult ja mõnusalt kogu perega või lastel eraldi linna oluliste punktide vahel liikuda ilma autot kasutamata oleks paljudele uus kogemus ja kvaliteet.</p> <p>Sadamaraudtee koridor on lisaks veel üks oluline ökoloogiline rohekoridor linna jaoks, mis ühendab ka loomade jaoks jõe ja raudtee koridorid. Kergliiklustee rajamisega ei läheks see kvaliteet kaduma ja pigem võimaldaks inimestel linnaloodust vahetumalt kogeda. Siin avaneks suurepärane võimalus jätta kergliiklusteeäärne maa veidi metsikuks ja / või tuua sisse söödava linna teemat, istutades tee äärde näiteks marjapõõsaid ja viljapuid.</p>	
<p>Sõpruse silla piirete rekonstrueerimine Ettepaneku esitaja: Merilin</p>	<p>Minul isiklikult on väga hirmus Sõpruse silda ületada, kartes et jalakäijate piirded kukuvad lihtsalt eest ära. Piirded võiksid olla tegelikult ka autotee poolisel osal.</p> <p>Kui oleks võimalik kõnniteed sillal laiemaks teha, oleks väga hea, aga ilmselt ei ole seda ruumi millegi muu arvelt seal võtta.</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves. Põhjalikum silla remont ei ole kaasava eelarve piirsumma 100 000 euro eest tehtav. Selle summaga saaks piirded üle värvida, aga senisele kogemusele toetudes värv praegustel piiretel ei püsi ja oleks ebaefektiivne rahakasutus. Linnavalitsus otsib hetkel võimalusi uute piirete paigaldamiseks.</p>
<p>Võidu sild</p>	<p>Võidu sild, mis on küll hiljuti renoveeritud, on jalakäijatele ja jalgratturitele ebamugav.</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves.</p>

<p>jalakäijatele turvalisemaks</p> <p>Ettepaneku esitaja: Tanel</p>	<p>Põhiliselt selle tõttu, et kõnnitee on üsna kitsas (eriti talvel). Olen näinud, kuidas jalakäijate peadest paarikümne cm kauguselt vuhiseb mööda bussi peegel. Ka liikluskiirused tunduvad sellel sillal tihti lubatust suuremad, ning tihti kasutavad seda ka veoautod ning liinibussid. Varem olid kõnnitee ja sõidutee eraldamiseks vähemalt põlvkõrgused piirded, aga pärast remonti neid enam pole - arvatavasti, et saada pisut kõnniteed laiemaks ja ka visuaalselt metallist piirded ei sobi selle sillaga. Minimaalne lahendus oleks mingisugune kõnniteest kõrgem piire, mis hoiaks ära potentsiaalse õnnetuse kui mõni auto juhtumisi silla peal kurvi välja ei suuda võtta. Parema lahendus oleks silla laiendamine meetri-paariga, mille arvelt saaks jalakäijatele ruumi juurde. Seda võiks teha kasvõi ühel pool silda (mulle tundub, et käidavam on pläsku-poolne külg).</p>	<p>Põhjalikum lahendus ei ole kaasava eelarve piirsumma eest tehtav. Linnavalitsus arutab liiklusohutuse küsimust antud asukohal ja kaalub võimalusi olukorra parandamiseks.</p>
<p>Aga teeks Tartu nutikaardi!</p> <p>Ettepaneku esitaja: Maido Merisalu</p>	<p>Kas tahaksid et sul oleks Tartu linnakaart, mis teeniks sulle raha? Kõlab nagu ulme aga tegelikult on see täiesti tehtav, kuna tegu oleks olemasoleva Tartu bussikaardi edasiarenduse ehk Tartu nutikaardiga! Tartu nutikaart asendaks paljud kohalikud kliendikaardid ning sellega oleks võimalik teenida digitaalset valuutat (nn ühtseid boonuspunkte), mida saab kasutada nii piletitel (transport, meelelahutus) kui ka toodete ja teenuste ostmiseks võrgustikuga liitunud partneritelt. Samuti on võimalik digitaalset raha igal hetkel päris raha vastu vahetada või lihtsalt koguda pensioniks või muudeks investeeringuteks. Kuna digitaalse raha koguhulk on turul piiratud (erinevalt eurodest ja dollaritest, mida regulaarselt juurde prinditakse), siis selle väärtus aja jooksul kasvab kui kasutajaid lisandub.</p> <p>Kust tuleb raha? Tartu nutikaarti kasutatakse kõikjal meie linnas ja seega saab nende abil koguda kasutajate harjumuste ja eelistuste kohta andmeid (nt mis poode külastatakse, kuhu sõidetakse jmt), mille vastu on toodete ja teenuste pakkujatel suur huvi, kuna see võimaldaks suunata reklaami just õigele sihtgrupile. Seega ei kuluks raha enam neil laiema grupi spämmimiseks, vaid otseselt reklaami suunamiseks potentsiaalsele kliendile. See klient oleks Tartu nutikaardi kasutaja, kes saab vaadatud reklaami eest osa raha endale. Reklaami edastamise viise on palju ja neid valikuid peaks kasutaja ise saama seadistada. Selline isiklike andmete müümine Tartu nutikaardi kaudu oleks igale kasutajale vabatahtlik teenimise võimalus, mida saab lihtsasti sisse ja välja lülitada. Lisaks sellele saavad Tartu nutikaardi omanikud teenida raha avalikes ühiskondlikes projektides osalemise kaudu (nt talgud, abistamine väliürituste korraldamine jmt), mille tegijatele on palgafond tekitatud. Nii leiaksid endale lühiajalise töö ka kodutud, mis aitaks neid ehk tagasi ka parema järje peale ja mis parendaks seeläbi linna ilmet. Samuti võib süsteemi kaudu lasta kasutajatel täita küsitlusi,</p>	<p>Idee ei jätkka kaasavas eelarves. Tartu linnavalitsus ei saa tegeleda CRM lahenduste pakkumise ja elluviimisega ning müüa reklaami teistele organisatsioonidele läbi selle andmestiku, mida kogutakse. Linna eesmärk peaks olema pakkuda avaandmeid ja mitte tegeleda andmete müügiga. Idee ei oleks ka teostatav 100 000 euro eest, mida autor ise ka mainib.</p>

	<p>mille eest on võimalik saada motivatsioonitasu.</p> <p>Tehnoloogia ja mõju ühiskonnale. Selleks et süsteem saaks turvaliselt ja jätkusuutlikult toimida, on tarvis kasutada tuntud, kiiret, detsentraliseeritud plokiahelal põhinevat digitaalset valuutat, millel on tugev arendav meeskond ja palju rahvusvahelisi kasutajaid. Üheks selliseks digitaalseks valuutaks on kiireteks rahvusvahelisteks valuutaülekanneteks kasutatav XRP, mille rakenduste arendaja ettevõttega Ripple (https://ripple.com/company/) on partnerluses juba üle 200 panga. Kuna tegu on antud digitaalse valuuta rakenduse arendamisega linna mastaabis, siis on mõeldav, et ka Ripple paneb õla alla kui Linnavalitsus ilusti küsib. Plokiahelal põhineva digitaalse valuuta omaksvõttu soodustaval projektil oleks tohutu positiivne mõju linna arengule ja sellega saaks Tartu üheks uuendusmeelsemaks linnaks maailmas, mis tõstab meie nähtavust ja toob seeläbi siia palju turiste (kasu kohalikele ettevõtetele) ning loob uusi töökohti. XRP omaksvõtu soodustamine aga tõstab selle digitaalse valuuta populaarsust ning kasutatavust maailmas ja seeläbi ka tema hinda. See tuleb kasuks Tartu linna elanikele, kellel juba on kogunenud kaardile seda valuutat, mida nad saavad vastavalt oma äranägemisele kulutada. Tehnoloogia poole pealt on meile vaja luua ühtne veebiplatvorm, mille kaudu tehingud toimuksid ning arendada välja sobiv kaardisüsteem koostöös mõne ettevõttega, kes juba loob digitaalsel valuutal põhinevaid maksekaarte. Käesoleva projekti maht ületab kindlasti 100 000 € piiri, kuid see-eest on siin rohkeid võimalusi rahvusvaheliseks koostööks, mis tagab vajaliku rahastuse ja mis on lõppkokkuvõttes kasulik kõigile Tartu elanikele ja ettevõtetele!</p>	
<p>Postiljonide väärtustamine Ettepaneku esitaja: Heldor Grünberg</p>	<p>Kahjuks ei märka ligimesed alata enda kõrval teisi inimesi ning väärtustavad elutuid asju enam kui inimesi, kes abi vajaksid. Väga varastel hommikutundidel töötavatele lehekandjatele makstakse viimaseid kopikaid ehk tihti mitu korda alla miinimumpalga. Kui linn oleks hooliv, siis maksaks ta neile inimestele toetust. Palun nähke elutute asjade kõrval enam oma tublisid ligimesi.</p>	<p>Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna tegemist ei ole investeeringuga.</p>